

Autograph
Guerrini

136

No. 7554

XVth Century
white leather on
boards, with
metal corner-pieces
and central bosses

and Scottish Railway.

DISCOVERY OF RARE FIRST EDITIONS

AUTOGRAPH COLLECTION FROM 1500 ONWARD

FROM A CORRESPONDENT

FERRARA, Saturday.

Some 6,000 MSS., many of great value, and hundreds of incunabula have been discovered in the library of Ferrara.

They had not been touched since the library was founded by an enlightened citizen and scholar of Ferrara in 1773. The founder contributed not only his own private collection, but also induced many of his friends to give MSS. to the library.

Funds had always been lacking to make an inventory of the literary treasures, but during the Ariosto celebrations last year funds were provided by the town of Ferrara and the National Administration of Fine Arts for placing the library in order and classifying its collections.

COVERED WITH DUST

Dust and cobwebs had to be removed from the high shelves, and the first discovery was a complete collection of incunabula of Ariosto, the finest and most complete in Italy. The speeches and sermons of Fra Savonarola, a native of Ferrara, were also discovered, as were many rare first printed editions.

The complete works of Cicero were found, while the contents of the library also include many early editions of Boccaccio and Poggio Fiorentino. The Greek and Latin manuscripts and old prints number 2,350, and it is possible that these include some MSS. long lost or forgotten.

An important part of the collection is 3,195 autographs dating from before 1500 down to 1773.

AEROPLANES HELD UP

pressure to provide for the troops when the troops are in queues are erected a hard day in the ing for them.

"UP"

the Sunday Times
9-11/34

CHAN
of your
forward
Marthe
probab

N.6.5
NB.6

FERRARA. University.

7554. In Latin, on parchment: written in the 15th cent. at Ferrara: $13\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ in., iii + 28 leaves: with illuminated capitals, &c., see below: in contemporary binding of white leather on boards, with metal corner pieces (4 wanting), centre bosses and clasp-fittings (one wanting).

'Statuta uniuersitatis sciencie medicine et artium ciuitatis Ferrarie', with a table of contents at fol. iii and, in a later hand at fol. 26, an exemplification of a petition from 'Giovan bolognino Paduano', rector of the University, to the Duke of Ferrara, and of the Duke's fiat, 1534. There is a fine illuminated initial at fol. i.

The statutes, 61 in number, are said to be printed in Borsetti's 'Historia Ferrariae Gymnasii', 1735, vol. i, p. 364.

Bought from T. de Marinis, Florence, March 1914.

7554

S. de Ricci's note, from his "Census", vol. 2, 1937:

"Original wooden boards and smooth pigskin ..."

Not noted in Thomdike's
"Incunabula", 1942

7554

FROM
THE LIBRARY
OF
SIR WILLIAM OSLER, BART.
OXFORD

T. De Marinis & Co

Manuscripts, Livres Anciens, Estampes, Autographes

Firenze

5 Via Vecchietti

March 5th. 1914

Inter. 20-22

Demarinis-Firenze

Code A.B.C. 5th Ed

Sir William Osler,
Regius Professor of Medicine,
13 Norham Gardens,
Oxford

Sir:

we beg to report and would send on approval, if asked:

Statuta Universitatis scientiae medicinae et artium civitatis
Ferrariae.

Manuscript on vellum of the XV century. Folio. 26 leaves. Illuminated border at the first page. Original binding in oak boards, covered with leather, clasps.

Very interesting: it is the original statute Ms. with the autograph signature of Giovan Bolognino, Rector of the University at Ferrara.

Beautiful Ms. Well preserved.

£.21.0.0.

Truly Yours:

T. De Marinis

P.S. We are sending You our last catalogue not yet published:
may be nn. 28, 50, 51, 70, 98 are interesting for You.

Pro heminu capitulum primu	Sta primu	Car. 1
Qd Electio rectoris fiat per nationes	Sta. II	Car. 1
De modo et forma electionis nomi rectoris	Sta. III	Car. 2
De pena eoz q se abntat pp euitari officiu rectorat	Sta. IIII	Car. 4
De sacramento nomi rectoris	Sta. V	Car. 4
De asuptione caputij	Sta. VI	Car. 5
De hijs q tenet face rectores i pncipio sui regiminis	Sta. VII	Car. 6
De priuilegijs rectorib concessis	Sta. VIII	Car. 6
De substitutione rectoris qn uult se absentare	Sta. VIII	Car. 6
De penis et cōdenationibz iniuriantz rectorē	Sta. X	Car. 7
Qd Rector teneat exigē penas pecuniarias	Sta. XI	Car. 7
Qd quilibz teneat pacifice audire uerba rectoris	Sta. XII	Car. 8
Qd nullus audeat face cōfederationē	Sta. XIII	Car. 8
De priuilegijs rectorib concessis eoz finito officio	Sta. XIII	Car. 8
De priuilegijs scolazib concessis et uniuersit supposit	Sta. XV	Car. 8
De Electione cōsiliarioz	Sta. XVI	Car. 9
De Arbitrio costit et sap. gressu q gūgit rectorē malignu.	Sta. XVII	Car. 10
De cōuocatione cōsiliarioz fieri qn qs dixit se iuste puari.	Sta. XVIII	Car. 11
De Electione syndicoz et eoz finito officio	Sta. XVIII	Car. 11
De hijs qui debent proponi in uniuersitate	Sta. XX	Car. 12
De hijs qui nō possunt dare uocem in uniuersitate	Sta. XXI	Car. 13
De pena eius q cōueniret aliquē de uniuersit malicijs.	Sta. XXII	Car. 13
De modo eligendi uniuersitatis notariū	Sta. XXIII	Car. 13
De modo et forma electiois bidelli ac salario et officio.	Sta. XXIII	Car. 14
De Sacramento bidelloz uniuersitatis	Sta. XXIII	Car. 15
Qd bidellus teneat pntari puatos noto uniuersitatis	Sta. XXVI	Car. 15
De mō et forma citandi aliquē corā dno rectore	Sta. XXVII	Car. 15
De scriptis puatis recognoscendis	Sta. XXVIII	Car. 15
De mō et forma pcedendi p rectorē i cāis ciuilibz	Sta. XXVIII	Car. 15
De mō seruādo inq̄stionibz inter scolares	Sta. XXX	Car. 18
De mō pcedendi inq̄stionibz criminalibz	Sta. XXXI	Car. 18
De pena producētuz falsos testes	Sta. XXXII	Car. 19
De seq̄strationibz fiendis de bonis scolazū fugitiu	Sta. XXXIII	Car. 19
De scriptoribz sub rectore cōueniendis	Sta. XXXIII	Car. 19
Qd teneat rector qd puri doctores artiu nō sint i colle- gio doctozū medicine	Sta. XXXV	Car. 19
Qd quilibet doctor teneat sociare scolare	Sta. XXXVI	Car. 20
De inchoatione studiij et alijs festiuitatibz celebrādis	Sta. XXXVII	Car. 20
Qd quilibet aūo fiat solū unus sermo i pncipio studiij.	Sta. XXXVIII	Car. 20
De matricula scolazū medicine p̄hie et artium q̄libet anno fienda	Sta. XXXIX	Car. 20
De loco ubi debet esse scōle et scolazibz recuperandis	Sta. XXXX	Car. 21
Qd nullus possit legere nisi sit cōuentuatus	Sta. XXXXI	Car. 21
De pignozibz dandis per doctores i pncipio studiij	Sta. XXXXII	Car. 21

De iuramento examinādoꝝ tā in medicā q̃ i artibus	Sta 43	Car. 21
De Sacramento publicā tā in medicina q̃ in artibus	Sta 44	Car. 21
De mō et forma iurāti qd̃ scolariū q̃ alijs p̃stari debet.	Sta 44	Car. 22
Qua hora debeant legere doctores	Sta 46	Car. 22
De mō legendi i cirugia	Sta 47	Car. 22
De questionibz disputandis generalit̃ per doctore	Sta 48	Car. 22
De mō arguendi ad quālibz questionem	Sta 49	Car. 23
De electione coꝝ qui debent denūtiare doctores	Sta 40	Car. 23
Qd̃ q̃libet doctoz teneat sociari scolare cōuetuanduz	Sta 41	Car. 23
Qd̃ nullus possit ire ad recipiendū puatā n̄ cū det̃e sorij	Sta 42	Car. 23
De Sacramento scolariū ferre legē uolentiū	Sta 43	Car. 24
Qd̃ noui scolares se teneant p̃sentari corā dñō rectore	Sta 44	Car. 24
Qd̃ q̃libz scolariis faciat dici p̃scolas qñ uult recedere	Sta 44	Car. 24
Qd̃ scolares nō iurati aut doctores nō iuratoꝝ nō gant deant beneficijs uniuersis	Sta 46	Car. 24
De lectura et ordine libꝝ legendoz	Sta 47	Car. 24
De mō iurāti doctozum	Sta 48	Car. 25
De sententijs executioni mādādis a suis p̃cessoribz satis	Sta 49	Car. 25
De anothomia quolibet año fienda	Sta 60	Car. 25
Qd̃ doctor electus ad salariū i astrologia det̃ iudicia g̃tis.	Sta 61	Car. 26

*Prohemium Statutorum universitatis sancte medicine et artium civitatis ferrarie
B^a Qd' universitas habeat pro Capite et duce unum Rectorem.*

Uniam sine duce & capite nulla universitas nulluzq;
Corpus sine collegium recte regitur ducatur sine guber-
natur Idcirco pro regulatione conseruatione augmen-
tationeq; universitatis predictae & scholarum ipsius Inpri-
mis Statuerunt qd' universitas predicta scholarum foren-
sium Medicorum et Artistarum Studij civitatis ferrarie
semper habeat et hz debeat pro suo capite duce & Re-

ctore Unu probu Viru scientia moribus & virtutibus ornatu de uni-
uersitate predicta Qui Rector ipsius universitatis et scholarum eiusdem com-
muniter et publice nominet et sit cui officiu inchoetur finiat et duret pui-
in statutis inferiorib; continetur Et habeat iurisdictione in scholares universitatis
predictae et quoscunq; alios qui legibus et statutis dicte universitatis directe ul-
per obliquu ligari possunt prout in dictis statutis continetur Item consiliarios ha-
beat etiam dicta universitas unu Sapiensem qui dictorum Statutorum virtute
sit et esse intelligatur Sapiens et protector dicte universitatis et scholarum Et
unum Notarium qui sit notarius et de societate notariorum civitatis ferrarie
intelligetum et doctum qui scribat et coficiat scripturas universitatis predictae
et acta causarum agendarum et agitandarum coram ipso Rectore sententias et
precepta per ipsum ferenda et fienda et alia quaecunq; que per ipsum seu coram
ipso fieri seu agitari contingeret scriptura digna Item unum bidellum generale
per que serviat ipi Rectori et dicte universitati et scholaribus Item unum de-
positarium generalem per que recipiantur custodiant serventur et expendant
si opus fuerit omnes et singuli introitus universitatis predictae Reddaruntq; sue
gestionis et administrationis ratio ipse debito et alia quaecunq; fiat que & p-
ut eidem & ei' offio per statuta in iungentur Et pro labore et pp multas occu-
pationes ratione dicti officij habeat ducatu unu et teneat fideiubere infra octo
dies pro ducatis centu auri Aliter nisi infra dictu terminu fideiusserit ipso
facto electio sit nulla quorum omni et singulorum officiu iurisdictione et potestas sic
inchoetur et fiat secundum et prout p ipsa statuta ordinabit et sint et esse
intelligent officiales predicti et dicte universitatis de quib; i ipsis statutis conti-
nebitur Et quia decens est scholares universitatis predictae sentire pariter de comodo
et incomodo universitatis ac honore qd' comode fieri no posse videtur nisi ad
ordine reducant secundum que officia beneficia et honores successive et equaliter
coferant Statuerunt q; scholares universitatis predictae diuidant et sint et ce itel-
ligant diuisi in sex nationes s. lombardorum romanorum tuscorum & ultramota-
norum que omnes nationes simul unite et coniuncte universitate faciant antea
de quibus ordine modo et ipse et forma comprehensis i statutis elligant Rector
prefectus & consiliarij de quibus in dictis statutis continebitur.

Quod electio rectoris fiat per nationes B^a Statutum secundum
Item pro coequatione nationum predictarum et ut in electione ia dei Rectoris

ordine debito procedatur et ut dictū officium quilibet idoneus ordine tñ & mō
debito peruenire possit et tollatur materia uirgiorū scādali & discensionis.
Statuerūt q̄ per dictas nationes quilibet rector de cetero eligendus ordie
tñ iūto eligatur et fiat. s. q̄ primus rector quē eligi cōtingerit in futurū
fm formaz p̄tis statuti sit & esse debeat lombardus de natione lombardoz
secūdus nō sit & esse debeat de natione romanoz. Tercius de natione Tu
scoz Quartus de natione ultramōtanoz quibz finitis reinchoet de nouo &
procedatur et fiat ordine s̄scripto sic successiue ipepetuū. Et si cōtingat
aliquā nationū p̄dcaz eo tempore quo ipius noui rectoris electio fieri de
beat allegare insufficientiā uel aliam quācūq; causam pp quā se excusaret
uel excusare uellet ab electione Rectoris fienda tūc antequā ad aliā seque
tem nationē deuoluat electio per rectore qui pro t̄p̄e fuerit agregent alie
due nationes exclusa dicta natione se excusare uolente & alia subsequenda.
Et p̄dca per ipm Rectore inter dictas duas nationes proponatur et inter
eas fiat partitum cum fabis. s. albis & nigris de causa alegata. s. utri sit
sufficiens et admittenda uel nō. et si maiori parti uidebitur causam alle
gatam sufficientē & rationabilem esse procedatur ad electionē faciendā de
sequenti natione alias procedatur ad electionē fiendam de natione p̄dca
se excusare uolente. Et quilibet electus teneat et debeat electionē de eo
factam acceptare sub pena i statuti r̄phensa. Et si talis electus ut sup̄
nō acceptauerit cū effectu ad electionē fiendam de sequenti natione proce
datur. Et sic successiue fiat ut supra.

De modo et forma electionis noui Rectoris R^a Statutum. 111.

Quia omis subdictoz salus ab ipso Rectore et duce dependet & fm
cap uniuersa mēbra quodamō regulant recipiūt q̄ augmentū
et diminutionē exq̄bus quilibet regendus toto posse debet esse sollicitus
talem i rectore et dūce eligere qui moribus et scientia et uirtutibz alios
anccdat ex cui' gubernatione et regimine omia recte procedant. Idcirco
hui' desiderij feruore solitati prouida deliberatione Statuerūt q̄ in electi
one cuiuslibet rectoris uniuersitatis p̄dcaz i posterū eligendi hac forma et
ordine procedatur. V3 Qd̄ singulis annis die uigessimo quarto mensis
marcij v3 in uigilia beate marie uirginis de mane noui rectoris electio
fieri debeat in generali uniuersitate nisi pro tūc cōtingēt dies ebdomode
sancte adesse. qd̄ si cōtingēt fiat electio per dies xij ante. pro q̄ electioe
fienda quilibet Rector qui pro t̄p̄e fuerit t̄p̄i & hora p̄dcaz uniuersitatez
in loco consueto congregare facere teneatur sub pena 24 librū uniuersitati
applicandaz et si in p̄dcaz negligens fuit uniuersitatē p̄dictā pro dca ele
ctione fienda in sequenti p̄mo die immediate post dictos dies de mane illo
p̄dco sapiens qui pro tempore fuit agregare facere teneatur sub pena
quinq; libraz ferr. ipo facto ab eo auferenda et dca uniuersitati applicanda
nisi in aliquo casuz ip̄e sapiens ex legitia causa excusationē haberet. Nā
extūc consiliarij uniuersitatis qui pro t̄p̄i fuerit teneant sub pena p̄dcaz
a quolibz ipoz auferenda & p̄dcaz uniuersitati applicanda. dcaz uniuersitate

Quilibet eligi
Rector

cogregari facere in loco consueto et conuenienti ad quam uniuersitate ire et
se in ea congregare teneantur et stare omnes scolares de uniuersitatis pote-
res dare uocem in dea uniuersitate in eligendo Rectore sub pena prestiti
sacramenti q̄ dece solidorū feri per rectorem exigenda et uniuersitati Recto-
ri denuntiandi applicari nisi iustam et legitimam defensionem faciat q̄ h̄ret
qm̄ nō fuisset et stetit ut s̄. Et qd̄ rector qui t̄pore quo noui rectoris
fienda erit electio fuerit una cū consiliarijs sub uirtute alias per eos p̄sti-
ti iuramenti an tempus electionis fienda nominare debeat omni ambitu
et simonia cessante tres scolares et de uniuersitate scolariū scientie medici-
ne qui obtinuerint ex viii propositis si fuerint inter rectore sapientes
et consiliarios per dictū dominū Rectore congregatos per dies tres ante
et qui audiuerint medicina hic per duos annos ul uno anō admin^o si re-
periantur si nō nō eligantur qui alibi medicinam audiuerūt per idē t̄ps
de natione de qua noui rectoris esset fienda electio quos sua sententia
putauerūt etate moribus et scientia ac uirtutibz p̄re alijs maḡ idoneos
ad officium et pro officio rectoratus Et qd̄ nō possit eligi alter nisi un^{us}
de illis tribus datis pro prouincia de qua debet eligi dum tamen nō sit
aliquis cuius nativitas comitatus uel distictualis ferrarie aut alijs pu-
blicatus aut examinatus in medicina aut aliquis qui fuerit doctor aut
aliquis exercens chirurgiam uel exercuit tubi anis citra aut et aliquis
qui nō uiuat suis expensis aut patrie sue aut uixerit uno anno suis ex-
pensis in studio ferrarie. Et nullus repetitor logice ul grammatice qui repe-
tat secularibus precio ul expensis neqz sit aliquis qui sit uxoratus neqz alias
in uxore cōsummus. Et si fieri possit sit qui promotus sit ad p̄mos ordines
ecclesiasticos s̄ qd̄ p̄maz resuram et quatuor ordines minores. Et hoc quo
conuenitur iudex cōpetens scolariū eleuas fieri queat. Et nullus medicus
uel scriptor precio aut qui fuerit medicus scriptor chirurgie operans repe-
tor ul qui etiam uixit expensis alienis infra annos tres nominari et in Re-
ctore eligi nō possit aut aliquo modo cōfirmari. Et i electione noui recto-
ris seruetur modus et ordo ut infra ponit in Statuto posito sub Rubrica
de hijs qui possūt dare uocem i uniuersitate. Et quilibz consiliarioz uocatus
p̄mus ad rectore ire teneat et eidem sacramētū corporali sub hac forma
prestare qd̄ remoto odio amore prece ul precio lucro ul dano suo uel
alieno eliget Rectores meliores uel prouectiores de uniuersitate medicorū
et scolares qui nō sint prohibiti per statuta dare uocē ad dictā electionē
fiendam ex nationis uel alijs de natione de qua fieri debet electio eliget
eum quē idoneiorē et sufficientē putauerūt ad officium et pro officio Recto-
ratus. Quo sacramento prestito ponatur partitu per rectore ul ei substitu-
tum cū fabis albis q̄ nigris similit̄ i qualibz electione uel partitu fiat
cū fabis albis q̄ nigris uel qualibz alia re appente ipsius alba ul nig^a
Statuentes insuper qd̄ nullus doctor medicine ul legens logicā ul phi-
losophiam uel astrologiam ul rectoricā ul eorū cōcurrentes nisi cēt scola-
ris qui se exercitaret in legendo aliquas lectiones uel legens de lectu

Qui nō possunt eligi
ad rectoratus officium

ris ab universitate concessis. Et si continget i legendo i hora in qua debent
dicta scia legi no possit dicte electioni aut alicui alij faciente i universitate
pdeca interire aut uoces dare aut scutinare aut alicui alij scutinio uel
partito fiendo in dicta universitate uel inter consiliarios interresse pena re-
ctori xl. solidorum ferr. pro qualibz uice nec audeat ire ad ecclesia san-
ti dominici uel uenire sub pena cuiuslibz qui corrascat decem librarum. Sta-
tuerunt et qd aliquis no procuret per se ul p alium directo uel per obli-
quum se eligi uel no eligi in rectorem. Et qd aliqs scolaris de universitate
predicta no possit nec debeat per se uel per alium sollicitare ul procurare
qd aliquis eligatur i rectore ul alium officiale universitatis aut uoces aliqs
de directo ul per obliquum quere seu procurare pro electione pdeca sub pena
xl. sol. ferr. et no pstiti iuramenti sed i propria conscientia et qualibz uice
applicanda exigenda et diuidenda ut supra et sub dicta pena. Item qd
aliqs no audeat per se ul aliu prouocare seu facere qd preces aut rogami-
na aliqua porrigantur aut fiant pro acquirendo uel pro euitando per se
ul per aliu aliquo officio universitatis aut pro euitando ul ipe dienda ex
actione alicui qua incurisset qui uenisset seu fegisset contra aliqua statuta
universitatis predicta sub pena v. libr. ferr. pro qualibz uice exigenda applica-
da et diuidenda ut s et sub penis pdeis ipi rectori qui in exactione pdeca
negligens fuit. Item Statuerunt q quilibz electus in rectore mo q forma
predictis teneat ipe ul qui ei loco incuritate ferr. remansisset et si electus
esset ipso exente extra ciuitate et distuett ferr. acceptat si pns fuit i uni-
uersitate predicta tpe electionis. alias in pma congregacione universitatis p-
dicte uel qua pmo fuit requisitus per rectorem rectoratus officiu p-
dictum acceptare nisi tempus ad deliberandum pccierit quo casu habeat spa-
cium trium dieru uel plurius s in universitate dispositioz in quibz diebus
no se gerat pro nouiter electo. Et si ipm officium antedem infra tps pde-
m ubi tempus ad deliberandum pccierit uel incotincti ul in pma congregacione
aut cum pmo fuit requisitus ut s no acceptauerit pena xxv. librarum ferr.
aut incurat applicanda pro dimidia universitatis et pro alia dimidia ei q post
ipm fuit electus et acceptauit officium andictu nisi electus iustam et ra-
tionabilem causam allegaret qua universitas admittet quo casu teneatur
rector allegata ea die uel sequenti sub pena qnq. libr. ferr. universitati ap-
plicanda congregari facere nationem de qua electus eet et ipso electo p-
iurante qd iustam et rationabilem causam excusationis habet ipso absente
proponatur causa excusationis predicta i natione pdeca. Et si inter scola-
res eiusdem et per maiore parte nationis predicta causa allegata fue-
rit approbata pro legitima et sufficienti pro no electo habeatur et sic
penam aliquam no incurat quaz penaz infra menses soluere teneat
et debeat universitatis depositario et domino rectori et infra s. decem
dies adie electionis numerandos teneatur pignus ydoneu de dicta
quantitate xxv. libr. ferr. ad dictu terminu soluende penes depositarium
dicte universitatis deponere et dimittere et si dictum pignus deponere

cessant ut s ipso iure sit et esse intelligatur priuatus omni honore q con
modo uniuersitatis et nihilominus ad electione pde pene contra eu et
in ei bonis debitis concilijs pcedit aqua priuatione no possit u de
hact restitui nisi dicta pena soluta et ult p o sua cotinuita solidos
centu feir soluat et in casu predicto qn electus per se ul per aliu non
acceptat ut ut si dicitur est tenet sedo qui p o tpe sunt qz electi pot
fieri comode facere conuocare uniuersitatem predictam i loco consueto q ad
huc legi facere in dicta uniuersitate reliquos duos qui tpe s. prime
electionis pauciores uoces primo dicuntur habuisse et facit q int co
siliarios eligatur tercius ex eadem natione qui cum predictis duobz po
natur ad pttit in uniuersitate. Et qui plures uoces hnt sit et habeat
p o electo dicto aut sedo et electo non acceptante p se ul per aliu ut sup
ad electi ocy et alia pcedit ut si p su s. r. donec unus de dea na
tione acceptant uel tres de ea natione per p dicitur in i. ut in effo
du quo ipse de p xia natione illi qui si no acceptant alij ocy plures
proponant modo et forma pdictis du tamen nullus predictae nationis
proponi possit. Statuerunt et qd primo electo no cu p tante alij de
post hanc tpe p aliquos doctores legi no possit nisi infra tempus sta
tum ad deliberandu si petendum fuisset donec electo q acceptat o. effo
anteda facta fuit cu effectu. Et quia contingit absentes ad officium Re
ctoatus eligi et p o eis acceptari. Statuerunt qd talis electus precise
infra mensem ad acceptacionis redire teneatur ad ciuitate sub po a
unquinqz libe feir eidem de facto in ipis bonis auferenda et uniuers
itati effectus applicandi quum si infra de m dies mensem pcedit
incontineat subsequentes solue et cessant et si p o dicitur de m
se o putare se noluit ipso iure et facto priuatus sit et esse intelligit
perpetuo omni honore et comoda uniuersitatis p electo et nihilominus ad
predicta penam consequenda contra ipm et in ipis bonis agi possit re
medijs opportunitis et eo casu ad electione noui rectoris qz citius con
moci fieri potet pcedi debeat modo et forma subditio. Item qz medio
tpe uniuersitas no bene staret sine rectore. Statuerunt qd antiquus re
ctor rectoratus officium tenet exco et qd cu in rebus hie du et usq in
euentum noui rectoris seu acceptacione nouo eligendi nisi ex causa q ra
tionabili causa se abntu necesse hnt et quo casu po acceptacione po cu
congregata allegata causa sue abntationis p o dicitur de m tpe qui
teneat locu rectoris donec perueniat ad ciuitatem feir nouiter electus
uel alius eligendus acceptant quo medio tpe in locu rectoris hnt
a bitum q hntem habeat idem locutionis qua habet rector ex forma
quoruncqz Statutorum uniuersitatis predictae. Et quia in electione noui re
ctoris sepe contingit conuocare rix q electores inter scolas. Sta
tuerunt q n mediate post electione et acceptacione ipius teneat qn
caritatis pui et honoris officij idem nouus Rector facit conuocare
laudabile q honorabile coscet omibz q uino dulci optano sm dignitate

qui p o dicitur de m tpe
habet b. q. electo

officij et exigentia numerum sola in sub pena duci et quidem. Item sta-
tuuntur qd si aliquis semel rector fuit no possit remoueri in fine sui offi-
cij nisi sit ab uniuersitate imo confirmatus nisi uniuersitas aliu fecit re-
ctorem. Et hoc ut uniuersitas moueat et eo aliquo iure rectoris. Ita qd uo-
luntas qd uniuersitas nullo pacto possit constituere aliquem iure rectoris
honoris gratia si non sub pena cuiuslibz contrasacienti quinqz libz seu ptem
camare applicandam partim uniuersitati et puatione eoruz uocuz. Et si re-
ctor negligens in codicando fuit pena eadem incitat qua sapientis qd o-
siliu qd fuit iudex ad codicandum eum. Item statuunt qd nullus extra
possit morari in eadem domo co aliquo doctore legente et qd si contingeret
aliquem scolarem eligi in rectoratu et accepta e officium auctoritatem qd tpe
electionis moraretur in eadem domo cum aliquo doctore teneat ipse docto-
r infra quidecim dies adiectionis si electo placuit domum euacuare et
ipam liberam qd expediret electo dimittere soluen soli idem Rector
pensione pro rata tpe quo inhabitasset. Et hoc nisi domus esset propa-
doctous quo casu dictus electus nisi sit affinis discipulus eiusdem domum
euacua infra dictu terminu teneatur et se de ista seponere teneat sol-
uendo pensione pro rata tpe ipse electus ut sub pena nullus rectori ele-
cto no obseruanti predicta seu in aliquo contrasacienti iugenti libz seu
qua ipso facto morietur et incurrisse intelligatur et ab eo exigi possit et
debeat quibuscuqz remedijs opportunis

De pena eorum qd se absentant p euitare officium Rectoris. Secunda.
Item cum sepe contingat qd aliqui scolares an tempus electionis no
in rectoris malitiose absentantur ad hoc ut officium rectoratus con-
tent et malitios sit obuiantem ingentis na suffocatus humana. Statue-
tur qd si aliquis de natione illa de qua sit ordinem immediate fieri de-
lectio non sit is ul nationis alterius immediate se pons acuitate se-
se uoluit uel propter uult absentare qd talis teneatur sub iuramento p-
iuramenti et sub ita pena se presentare ul per se ul per aliu legitime
coram rectori qui pro tempore fuit et allegare sui iuramentum et iam propt
qua uult rectori et tunc dominus rector ea die ul sequenti teneatur co-
uocare fuit natione de qua est talis absentatus et inter scolares p-
dictae nationis proponere qd talis dicit qd uult se abstinere ex tali causa
s. nominando talem se abstinere uolentem et causam qua allegat se uelle
abstinere et utri sit sufficiens ad officium rectoratus qua exultatio s
andictus rector una cu illis de natione dicta teneatur proponere iuramen-
tate et illud qd maior pars uniuersitatis deliberat fuit obtentum ut di-
cat supra statutum de electione noui rectoris. Et si p maiorem partem na-
tionis iure fuit apolatum qd fuit sufficiens ad rectoratus officium ex-
candum si contingerit eum eligi teneatur dominus Rector qd pro tpe
fuit eidem p-ceptum seu p-cepti facere qd per tres dies ante tempus ele-
ctionis fiende de nouo rectori presentabit per se ul idoneum substitutum
vno rectori et consilijs qd si no fuerit et contigerit eum talem eligi ad

recloratus officium ex tunc ipso facto inchoat i per unum uel plures
q; libi ferit et tunc procedatur ad electionem de alijs fiendam de dicta
natione secundum formam statutorum loquentium de electione noui recto
ris si uero per maiorem partem dicte nationis approbabitur pro insu
ficienit ad officium audiendum si eligeretur tunc dominus Rector dei g
dare possit eidem licentiam recedendi Et sic successine procedatur de
natione in natione anq; at per rectorem fiat propositio predicta i nati
one iam dicta uel fiat aliq; partitū teneatur rector faciamt i desce
tibus de natione predicta quod iuste q; sine fraude aprobabit sub pe
na qnq; libi ferit ipsi rectori Et qd aliquando et contingit qd alij scilicet
res pp ciuitatem officium rectoratus maliciose conueniunt qd facit se
priuilegiu. Statuerunt qd no obstante priuatione tali facta de aliquo scilicet
s. talis priuatus nihilominus possit eligi i rectorem ita tamen qd qn accep
tauit officium rectoratus incontinenti teneatur se concordare cum eo ad
cuius petitione fuisset priuatus pena uiginti ferit. Quia penam teneatur
exigere a dicto rectore sequens rector sub suprascripta pena. Si autem
talis electus esset priuatus pp iniuriam factam alij teneatur officium
uidere q; examinare iniuriam que facta fuisse dicitur p talem priuatum
et facere et curare toto posse qd deos inuicem et iniuriarum ad con
cordiam et compositionem pducant Et in predictis habeant priuati et ge
neralem arbitrium procedendi cognoscendi et terminandi no obstant
aliquo statuto in quo casu partes copere et p a se mandatis dictorum
consiliariorum sub pena uiginti qnq; libi ferit Et nihilominus de i con
siliarij possint procedere ad talem priuatum restituendum faciendum appropria
one predicta.

De sacramento noui Rectoris R^{ca} Statutum 4.

Item Statuerunt qd quicq; in Rectorio eius clericali fuerit electus ipse
acceptationis officij audiendi teneatur faciamt iu corporale sub hoc
forma prefate rectori qd tunc esset pro ipa uniuersitate recipientis qd
in quantum sibi erit possibile procurabit curare posse omnia q; in ipa uni
uersitate seu q; pertinere aut facere putauit quoq; ad concordiam
et augmentacione ac bonu et pacificu statum uniuersitatis scola uel stu
dij medicine et alia i ciuitatis forisq; ipamq; uniuersitate et stu
dium conseruabit et scolares ipsius pacifice et deuote tractabit Item
seruare omnia et singula statuta facta et fienda et ordinamenta omnia
que per ipam uniuersitatem fiunt uel faciunt approbata et iurata et
ea ac omnia et singula i eis contenta obseruari facere iuxta posse scola
ribus et alijs quibuscunq; qui ad ipam obseruari quoq; tenent sub
penis in eis contentis Et qd omnes et singulas penas quas aliquis cau
erit seu inuenerit effectuali et iuxta posse exigeret quas si no exigeret
iuxta posse de suo uniuersitati predicta pofficiat acquib; faciamt
to penarum exactione et pfectione nullo modo ab eis possit si eiam
ipay penam no exactione et quas inuenerit solutione per syndicos ipam

sui fideiatus dicte universitati effectus copellat. Inabit i sup p oca
tate toto posse fidelit et sine fraude qd sibi tempore statuto successio. id
necus eligatur et qd in ipa electione et cura ipam servabit pura fide
omnia et singula circa ipam et in ipa disposita statuta seu p oca
Item inabit post hinc sui officij et regimini qd per quidem dies se
continuat tpe pmanet et stare ad indicatum ac iuri parere sui qd p
contra inuentu statutu p oca tu seu sententia fuerit. Et maxime
codenationes de eo scendas ac penes quasq sibi infligendas solue
et super p oca suo se reseruat in omni obsequio. Et si oportet cum ex
aliqua iusta ca in dictos quidem dies copletos recedere idem p oca
rationem relinquere qui p oca et fuit. Et idem eius nomine de
iure et libet. Et sic et qnt omnia et singula observat et adimpli
ad qnt tunc ratione statutu quorundam et factorum et scilicet aut
promissum universitatis p oca ultra quidem dies no possit amplius
villamodo ad indicatum cogi. teneatur aut tempore acceptationis
et interdicti officij antedicti dare tradere et dimittere depositario uni
versitatis idem p oca quous valens cum tunc qd libet a fuit qd p oca p oca
et qd depositarius seu massarii debet remane et usq quod p oca p oca
et qd ad fuit dicitur ipam dicitur. Rector idem recto fuerit absoluti aut
a tunc dicitur fuit et alia aut adimplora que adimpli
et qd fuit a dicitur statutu qd p oca idem massarius et depositari
et qd inquit dicitur et qd codenatu per dictos fideles et codenatiz
et qd rectore factam ipse rectore soluit infra octo dies post qd at et qd
et qd fuit et qd qd fuit codenatu p oca et qd no tunc reseruat

De assumptione Capituli R^a Statutum . 6.

Capitulum ut plurimum oue R^a fides ex tempore tractat nec illuc que
sunt appropinquata a fuit et tunc ipse p oca p oca et qd p oca
ipam dilatione opus esse p oca est. Statuerunt qd post electione noui re
ctoris in tunc tunc qd p oca p oca p oca p oca p oca p oca
ad cal^a may nec ullo pacto liceat ulterius prorogare dictu asuptu nisi ca
urgeret qd no posset salariu suu a dno iudice xii sap exigere inquo casu te
neatur dictus nouus rector ca sapiente qd consiliarijs congregare universitatoz
et unanimiter adire principem. Et si aliquis scolaris de universitate noluerit
et qd fuit dicitur et qd loca et qd fuit et qd fuit et qd fuit
et qd fuit et qd fuit et qd fuit et qd fuit et qd fuit
et hⁱ et quolibz alio meliori modo et via possibili no curant dictum suum
salariu exigere teneatur et qd p oca et qd fuit et qd fuit
ipius universitatis capitulum assumere dco tempore a Beatore suo predecessore
vel ab aliquo ab eo substituto qui capiteus sit et esse debeat p oca
fuit et qd fuit et qd fuit et qd fuit et qd fuit
et qd fuit et qd fuit et qd fuit et qd fuit et qd fuit
et qd fuit et qd fuit et qd fuit et qd fuit et qd fuit

qualibet vice contrafecit uniuersis applican. Item pro dignitate officij:
Statuerunt quo ad predictam scholam equari omnes doctores et scholares
necesse sunt tunc tunc uniuersis bonis istis illis. D. p. n. q. u. u. u. u.
Domini de lego extensi ac ceteris nobilibus fidei et uerbo ibi. Ceterisq
omnes inter dignum statuto die ad hoc. Item. Item. Item. Item. Item.
Statuerunt p. o. n. o. d. q. h. o. c. o. f. f. i. c. i. o. s. p. r. e. s. i. d. e. s. u. l. f. a. c. i. e. s.
episcopatu teneantur fidei. Et tunc tabulatu iustitiarum mag. n. o. t. p. a. t. i.
osum cu. h. a. n. c. i. s. c. i. u. s. t. i. a. o. d. n. a. t. s. q. a. d. a. t. i. o. n. e. m. s. u. b. o. c. s. u. p. a. s. s. e. n.
comodum possint soluitas. requisit. ad. d. u. c. t. u. s. Et q. a. n. o. f. i. c. i. e. t.
equi ecclesiam pati in e. u. s. n. o. d. s. p. e. n. e. n. i. s. n. u. l. l. i. c. o. m. o. d. u. c. o. s. q. u. a. t.
Ideo Statuerunt q. o. m. n. i. a. n. i. u. e. r. s. i. a. s. o. l. u. i. t. u. r. s. i. c. i. l. l. i. s. q. u. o. n. i. c. u. s. i. t. u. r.
u. e. l. a. u. s. o. b. i. a. t. o. t. i. c. i. p. i. s. o. f. f. i. c. i. o. a. d. h. u. i. c. i. s. s. e. i. c. o. n. q. d. b. i. d. e. l. l. o. c. u. m.
M. a. n. d. o. m. o. t. u. r. e. a. l. o. r. a. t. o. n. o. t. a. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. e. s. u. b. o. c. s. u. p. a. s. s. e. n. t. e. r. e. g. l. i. s.
t. e. u. n. i. d. u. p. e. n. i. d. e. c. e. a. a. l. b. a. p. o. n. e. n. s. a. d. h. u. i. c. i. s. l. i. b. r. a. t. u. r. e. n. o. d. u.
c. a. t. o. q. u. o. d. e. t. a. t. u. t. e. n. e. a. n. t. i. p. e. n. i. s. o. x. y. n. e. a. d. e. t. a. n. f. a. c. i. e. n. t. i. a. n.
a. d. o. c. t. o. r. i. b. u. s. l. e. g. e. n. t. i. b. u. s. q. u. i. p. r. o. r. a. t. a. t. e. n. e. a. n. t. u. r. s. o. l. u. i. t. d. i. c. t. u. d. u. c. a. t. u. s. s. u. b. p. e. n. a.
l. i. b. a. r. q. u. o. d. f. e. c. i. t. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. a. p. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. p. e. n. a. s. u. b. i. n. a. t. a. i. p. e. n. a. b. i. d. e. l. l. o.
s. i. c. i. r. c. a. h. o. c. r. e. g. l. i. g. e. n. s. f. u. i. t. d. u. p. e. n. i. s. a. t. e. n. e. a. t. u. r. d. e. p. e. n. i. s. i. p. s. u. s. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s.
I. t. e. m. s. t. a. t. u. e. r. u. n. t. p. r. o. h. o. n. o. r. e. q. u. i. d. i. c. t. o. i. p. s. u. s. r. e. p. e. n. t. u. r. q. p. a. d. i. s.
p. e. n. a. g. e. n. d. i. s. i. n. t. e. r. e. d. i. c. t. u. p. r. i. m. i. u. s. e. t. o. r. d. e. b. e. a. t. p. e. n. a. o. d. o. m. i. n. i. s. t. r. a. t. o. r. i. s.
t. u. b. a. n. s. f. o. c. i. a. t. i. s. a. d. o. c. t. o. r. i. b. u. s. l. e. g. e. n. t. i. b. u. s. e. t. a. l. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. s. o. l. u. i. t. u. r. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s.
t. u. n. i. s. s. u. b. p. e. n. a. a. d. e. a. e. t. r. e. l. i. q. u. i. s. n. o. b. i. l. i. b. u. s. a. d. a. c. t. u. n. o. u. i. s. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e.
f. u. i. t. i. n. q. u. a. d. o. m. o. t. e. n. e. a. t. u. r. d. i. c. t. u. r. e. t. o. r. f. a. c. i. e. n. t. u. n. a. c. o. l. l. a. t. o. n. e. o. m. n. i. b. u. s. q. u. i.
e. u. n. a. d. a. c. t. u. s. f. o. r. a. u. e. n. i. t. q. u. i. s. c. o. l. l. a. t. i. o. n. i. s. e. x. p. e. n. s. r. e. l. i. q. u. a. t. h. o. n. o. r. i. p. s. u. s.
r. e. c. t. o. r. i. s. e. t. h. o. c. s. u. b. p. e. n. a. d. u. c. a. t. u. r. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. I. t. e. m. S. t. a. t. u. e. r. u. n. t. q. u. o. d. o. f. f. i. c. i. o. c. i. u. s.
l. i. b. r. a. r. i. o. r. e. c. t. o. r. i. s. d. i. r. e. c. t. u. n. o. a. n. n. c. o. p. u. t. a. t. o. a. p. r. i. l. i. o. m. e. n. s. i. s. m. a. y. u. s. q. u. e. a. d. i. r.
c. i. p. i. u. m. f. u. t. u. r. a. m. o. n. s. i. s. m. a. y. e. t. d. e. b. e. a. t. h. a. b. e. r. e. p. r. o. s. a. l. a. r. i. o. s. u. o. l. i. b. r. a. s. c. o. n. t. i. n. e. n. t. i. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. f. u. i. t. a. d. h. u. i. c. i. s. s. u. e. u. s. p. a. d. q. u. i. d. e. c. i. m. d. i. c. t. u. s. A. d. i. c. e. n. t. e. s.
q. u. o. d. s. i. r. e. c. t. o. r. l. e. g. i. s. l. a. t. u. r. i. n. t. a. t. e. n. e. a. t. u. r. e. t. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. l. i. b. r. a. s. a. l. i. q. u. o. d. p. l. u. s. l. i. b. r. a. s. e. t. e. t. i. a. q. u. o. d. p. l. u. s. h. a. b. e. r. e. d. e. b. e. a. t. r. e. c. t. o. r. a. r. t. i. s. t. a. r. u. m. e. t. s. i. c. a. s. u. c. o. t. i. n. g. a. t. r. e. c. t. o. r. e. q. u. o. d. p. r. o. p. r. i. e. t. u. n. e. e. n. t. s. e. a. b. s. e. n. t. a. t. e. d. i. r. i. g. e. n. t. i. s. s. u. b. i. n. a. t. u. r. s. u. n. q. u. o. d. s. i. b. i. p. l. a. c. u. e. n. t. q. u. o. d. t. a. m. e. n. e. l. s. e. s. o. l. a. n. s. m. e. d. i. c. i. n. e. i. n. t. e. l. i. g. a. t. e. t. q. u. o. d. q. u. i. b. u. s. r. e. c. t. o. r. i. n. o. d. e. b. e. a. t. s. u. i. s. e. x. p. e. n. s. d. u. r. a. n. t. e. e. i. u. s. o. f. f. i. c. i. o. p. r. i. o. r. h. o. n. o. r. a. b. i. l. e. s. d. o. m. i. c. e. l. l. o. s. q. u. o. s. t. e. n. e. a. t. i. n. d. u. e. r. e. d. e. i. n. d. u. m. e. n. t. o. b. o. n. i. e. t. d. e. c. e. n. t. i. s. p. a. n. i. c. i. u. i. s. b. r. a. c. h. i. u. c. o. n. s. t. e. t. q. u. a. d. r. a. g. i. t. s. o. l. i. d. i. s. a. d. m. i. n. i. u. s. e. t. u. n. i. f. a. m. u. l. i. u. q. u. i. s. i. b. i. i. n. c. o. g. n. a. e. t. a. l. i. s. d. o. c. t. o. r. i. b. u. m. i. n. i. s. t. r. a. t. o. r. u. m. u. e. l. a. n. c. i. l. a. m. c. u. d. o. m. i. c. e. l. l. e. e. t. c. o. q. u. e. n. o. n. h. o. n. e. c. o. p. a. t. i. a. n. t. u. r. a. d. m. i. n. i. u. e. i. p. s. o. r. a. e. i. u. s. d. e. m. t. e. n. e. a. t. u. r. e. t. t. e. n. e. a. t. u. r. u. n. i. e. q. u. i. s. s. u. i. s. e. x. p. e. n. s. u. e. l. m. u. l. t. a. h. o. n. o. r. a. b. i. l. e. m. a. d. u. s. u. m. s. u. u. i. c. u. o. p. u. s. e. s. t. e. q. u. a. r. e. c. u. i. l. l. u. p. r. i. m. e. e. u. n. i. p. p. n. e. g. o. t. i. a. p. r. o. p. r. i. a. c. u. e. t. i. a. m. p. p. n. e. g. o. t. i. a. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. s. u. b. p. e. n. a. p. a. d. i. c. t. u. s. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. a. p. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. e. t. t. e. n. e. a. t. u. r. d. a. t. e. b. i. d. e. l. l. o. u. n. i. p. a. l. u. m. h. o. n. o. r. a. b. i. l. e. e. t. c. o. d. e. c. e. n. t. i. s. p. a. n. i. c. i. u. i. s. p. r. o. c. o. l. u. e. r. u. d. i. n. e. q. u. i. p. d. e. b. i. t. u. s. s. u. b. p. e. n. a. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. l. i. b. r. a. r. i. o. s. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. a. p. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. e. t. h. o. c. h. o. n. o. r. e. m. a. d. i. c. t. u. s. e. t. d. i. c. t. u. s. l. i. b. r. a. r. i. o. s. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. a. p. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. e. t. o. f. f. i. c. i. o. r. e. c. t. o. r. a. t. i. s. f. e. c. i. t. d. i. c. t. u. m. p. a. l. u. m. s. e. c. o. n. d. i. c. i. o. n. e. t. a. t. i. s. d. r. u. s. r. e. t. o. r. o. s. u. b.

Item Statuit ut ne aliquis Rector p[er] textu[m] igno[r]are possit incidere in
penas statutor[um] q[uod] public[us] actor qui ip[s]e i[n]cipit sui officij fuit tenen-
tus et solvat infra eandem dies legem seu legi sibi facere et inde seu
ante de verbo ad verbum omnia et singula p[ar]tia statuta a principio usq[ue]
ad finem infra quos eandem dies si iuste allegare se ignorasse statuerit
accepta excusatio postea aut nullam possit nec se excusare seu
ignorantiam. Insuper tenentur i[n] principio communis cuiuslibet p[ar]tis seu
villagij civitatis seu ad eam co[n]tinuata[m] eiusdem doctor sociatus qui
recognoscit eandem totam universitatem et coram ip[s]o d[omi]no et ad memoriam
scribere quicunq[ue] utilia universitat[i] videntur et promittere ut effectus demon-
strantur ad conservand[um] i[n] universitatib[us] p[re]dictis et privilegior[um] eandem p[ar]te[m]
facere co[n]suetu[m] procurare bulletas et litteras armis p[er] omes scolas et
suos famulos et quoslibet universitat[i] suppositos tam civitate forensis q[uam] tal-
is civitate castis et alijs locis d[omi]ni n[ost]ri sub pena iuramenti q[uod] lib[er] fore si
negligens fuerit i[n] p[re]dictis. Insuper d[omi]nus d[omi]ni p[ar]tis seu conservator civit-
atis forensis et omnes eius officiales itaq[ue] et omnes illor[um] d[omi]nos n[ost]ri ut cur tam-
en p[ar]tis et alij tenentur cu[m] s[ub]ditis anni iure et s[er]p[er] servare p[re]dicta
statuta sua p[er]a p[re]dicta ducator p[ar]ti tam ad p[ar]tem et p[ar]tem
universitatis n[ost]re et n[ost]ri illis statuta co[n]servare illis in honestis

S De privilegijs Rectoribz concessis R^{ca} Statutis. 8.
 Intuerit et ordinavit qd Rector a sacramento prestatione sit
 immunus nec aliquibus Iudicibz uel officiis illis tunc nra ul cois
 ferre neq; aliqs potuit assignari debito uel crimine nec iudicatu Et si
 casu contingat qd deus adveniat aliqui rectore uel famulos rex con
 miter e seditione ul auctum ul auz aliqz gnis cu in pace statuere
 qd Rector qui per tria sua iudicatus fuit simul cu duo ex doctore qui
 per illu dnm pnt fuit scilicet pro socio ipius et alijs in tali casu de
 bet procedere et ipm sm statuta eius facere et uigore iuris concorditer
 condicare. In alio aut casu solus Rector et si contingent ipm Recto
 rem promoueri ad examen publicu uel priuatum i artibz uel sciendi
 cina ul utraq simul uel diuisim ul qualcuqz uoluit no teneatur ad
 solutione aliquius gratitatis pcurare uel aliquius alius i doctoribz uniu
 sity neq; et doctoribz collegij aut aliorum aliorum ratione pro dco publico ul
 priuato examinare aut alia dignitate assumere da pena quilibz petenti
 uel recipienti decem libi f. uniuersitat. ipsi n Et qd in uenient
 ad publicum ul priuatu nihil petitis soluat aliorum persone no obstante
 aliquo statuto doctor collegij uel aliorum iocuantu faciente neq; aliqua
 alia persona occasione decem Rectorum aliquid soluat. Item uolu
 mus ta per statuta et per consuetudine eum esse exentem et immunem
 ab omibz datijs qd in itroitus a nra et taphis padi q. per omes

transitos ac locis Illm dñs noster omi qd ei familia cu omibz bonis
suis. Et si casu contigerit aliquo loco in qd in hac incerta ciuitate fuerit
qz in alijs ciuitatibus et locis Illm dñs noster non adest et saluare
uel aduincere domos uel possessiones noster non possit cu omibz
bonis suis acquisitis et acquisendis et tota eius familia et quicunqz
bus quibzqz collectis prohibendis et iudicis noster xii sap et aboi
bus alijs officialibz immo et oia. Et hoc addito qd possit fieri a nro
cuiusqz qualitatibus generis uel conditionis sibi et alijs approbatus et pla
cuerit et in die qd de nocte cu lumine et absqz luminibz et tam in
hac ciuitate qd in alijs locis dei Illm dñs et dñs licentiam armis
notario et bidello uniuersitatis nre suisqz famulis ac hominibz officijs
duodecim alijs personis no uiuulit. Sed possit ipm alocantibz in omnibus
locis scriptis remota oia hora scripta remoto oia statuto ac punctione
nouiter facta. Et quibz alijs cunctis comittens fugiens i domo Bato
ris securus sit uel cu eo associatus uel uero in suis famulis suis sit uel
no. Et quicunqz officialis Illm dñi nri dñs si in contrafecit pena inci
rat ut dno rectori sibi uidebitur et pla uerit. Item qd nullus Re
ctor priuati possit in suo officio rectoratus et dare possit duas uoces
i uniuersitate et pcedere debeat omes et singulos dños ac nobiles
omesqz officiales dñi Illm principis nri et inuolantes i hac ciuitate qz
in alijs ciuitatibus ac Castreis uel locis dñi ipsius excepto qd suisqz subz qui
contrafecit huc statutum condempnetur et incurat in pena ducatus quicunqz
ta camere parti app. parti uniuersitati nre. Et si dñs rector i condem
nando negligens fuerit pena usalem incurat de uniuersitate applican.
Item statuerunt qd quilibz scolaris de cetero examinatus uel licentian
dus uel conuentionis in a tibi qz i medicina uel diuina uel conuentionis
uel qualicunqz teneatur solui rectori Ducatu medium neqz absqz illi
licentia promoueri possit ad aliqz examen publicu uel priuatu. Et si co
tingent ipi rectori absentari ab hac ciuitate ferre et in eo tpe aliqz
promouere ad aliqd predictu examen uolumus ipam suam huc pmiua
constituendo loco sui ipsius unu uice rectoris qd suu exercuit officiu non
obstante aliquo statuto uel privilegio aut punctione nouit facta ad doctores
collegij in substitutione Rectoris qd ab ipso Rectoris Statutu

Item statuerunt qd si pp aliquam causam contigerit Rectoris uniuers
sitatis ciuitatis et comitatus et distatus ferre qui pro tpe fuit se abser
tare uelle a ferriensi ciuitate comitatu uel distatu ad facere non possit
nisi ex iusta causa p uniuersitate uel in uoce parte approbata si qd
in per mensem et no plus se abserare uoluit possit loco sui idoneu
de natione dimittere substitutu et eidem facere possit in casu iur
metatis talis pp que no possit rectoratus officiu explicare. Et si ultra
menses absentia esse debuit tunc rector et consilium nominet tres de
natione illa de qua fuit rector quos magis sufficientes eo putauerit
qui separati et diuisi in uniuersitate libere scriptura. Et qui

plures fabas habuit ille substitutus rectoris sui et esse intelligat qd
dum ducatur absentia rectoris predicti seu ad esset officium suum. Et si
contingit qd deus aduerit aliquem Rectorem sibi et de cedere pro curia
tunc ad substitutum per litteras et litteras universis utis. qui substitutus
habeat salarium suum ac si sit rector pro tempore quo statim i offi
cium per universitatem ad tale officium eligatur eo. in quo proceditur
i electione rectoris. Et gaudeat eisdem privilegiis quibus rector gaude
at. Et eandem iurisdictionem habeat sicut rector durante substitutione
ac ea possit explicare et facere que potest ipse rector si tamen de nati one
non reprobetur idoneus ad substitutionem. Item si alia ratione sequente
illam immediate eligit et nominari possit substitutus aut tale iuramentum
accipere debet quale per rectorem accipit et prius dare et alia facere que
rector ipse facere tenetur. Item de uia et domicellis pena cuiuslibet in
correctori facienti aliter qd utis. Itaque libere fieri et perpetuo punitiois ad
restitutum non possit nisi pena soluta. Et si rector se absenter alias quicquid
i rector. Sapientis universitatem facere corrigere ac una cu consi
lia ipsi nominare rectores sibi nominandos utis et qui plures uoces habuit sit
et esse intelligatur. Substitutus i substitutus tunc no consiliarius sui pro curia
qd si contingit aliquem de consiliariis si uelle per menses ul minus abitare
de natione sua possit alium substitui idoneum. Et primo debeat presentari
substituto suo notario su qd notario scribat. Si aut ultio mense n
per nationem ipsius provideatur de substituto de eadem tamen natione qui sit
stitutus eandem uti rationem habeat quia prius i substitutum electus dno
ducatur absentia ul finitum fuit officium. Denotatur aut quilibet substituta
tus loco rectoris ob honorem predictae universitatis habere et tenere unum
sacculum decenter indutum. Rectore aut infra tempus sui officij redeunte
finiat ac finitum sit et esse intelligatur substituti officium et is sit Re
ctor qui primo erat.

De penis et condemnationibus iniuriantium Rectorem. R^o. Statutum. x.

Il primis enim statuunt ad hoc ut nullum impunitum remaneat deli
tum et ut honorari et uenerari debent omni i loco nre universitatis
rectore. qd quicquid doctor uel scolarius dixit aduersus Rectorem i officio q
istente uerba aliqua iniuriosa suaq letayit sicut in quocunq loco fuerit
iat pena contra libere fieri universitate app et quicquid alit status actus co
ditionis q sunt consimilia uerba iniuriosa intulit pena incurat contra
ducatur et minus ul amplius ut p^o placuit. Rectori cuius condema
tionis melioris ad curiam ducalem app. alia uero universitate. Et si ali
quis predictus acceperit aliqua arma cuiuscunq generis contra predictum
rectorem ostendendo se ipsum uelle ledere in penam incurat eandem si et
pro qnto persona eiusdem Rectoris cu predictis armis no tetigit. Si aut cu
aliquo modo iniurauerit cu sanguinis effusione aut ipm periculis em
ligus uel lapidibus uel alijs p^ois plebis uel foreis incurat actionis man

et et cōdenationē pecuniarū predictarū. Et si aliquis dñi D. Rectoris
famulus uerbis contumeliosis percussione uulneribzq; i ipsius pñtia uel
absentia quocūq; lesus fuit possit predictus Rector ledente seu offe
dente predictū famulum uel famulos sū arbitriū sui iperū licite
codendere et punire uel puniri facere ac quocūq; sibi placuerit offi
cialibz tā ciuitatē forē qz in quibuscūq; locis sub dominio contētis illū
ducis et omnes suprascriptas penas et cōdenationes possit facē lici
te et impune pdes d. Rector quicūq; sibi placuit cōtra quēcūq; pñtē
aliquomodo offendit et facere exigere et executioni mandare p quos
cūq; pñtores officiales corūq; famulos uoluit et placuit qui pñtē omnes
officiales et famuli corū ad requisitionē petitionēq; ad ad eū sum mō
datū pñtere debeant predicto dñi Rectori sub pena ducarū centū sol
uen partim camere partimq; uniuersitati.

Qd̄ rector teneat exigere penas pecuniarias R. Statutum xi

Quia transgressores statutorū uniuersitatis penis legitimis pun
iri debent. Ideo statuunt qd̄ quilibet Rector omnes et singulas
penas pecuniarias nō exactas in quas aliquis docto. uel scolarius aut qz
alius quicūq; uniuersitatis cōmodo incurrit seu incurrit exigere tene
atur cum effectu infra octo dies postq; comisse fuissent si eius tñpō
cōmitterent alias infra octo dies adie sciencie uere uel psumptiue et
nihilominus tādē de suo per syndicos tñpō syndicus uniuersitatis sol
uere cōpellatur nisi impossibilitas uel alia iusta causa per syndicos de
claranda eos excusaret. Statuentes insuper qd̄ in uniuersitate nullo mō
possit dici proponi uel argui per aliquē q; pñtē aliquē docto. uel
ucl aliorū seu quā aliquis incurrit relaxetur uel de ea gratia fiat
aut remittatur aliquo mō. Et qui cōtrafecerit ipso facto uniuersitatis
cōmodo sit priuatus ac priuatus per scolas publice nūctetur et nihil
ominus q; cōtra fieret uire nō ualeat. Statuentes etiā qd̄ quilibet
rector introitu sui officij infra quidecīm dies et teneatur pñtere cum
quatuor quos uniuersitas ad hoc deputauit solū te et diligenter
inquirere de omnibz et singulis quas dicitur seu reputatur cuius
proximus Rector predecessor malitiose dolose aut negligentia exigere
penas ipsas quas ut sup̄ cepit nō exactas ab ipso predecessore cū
effectu exigere sub iuramento prestiti iuramenti. Declarantes insuper qd̄
omni et singularū penarū exactarū tñpō cuiuscūq; rectoris medietas
sit ipsius rectoris cuius tñpō exacte fuissent et alia medietas buce uni
uersitatis applicet. Saluis semper quibuscūq; statutis aliis disponētibz
nec rector ualeat nullo mō partem suam alicui remittē sub prestiti sa
cramenti iuramento. Saluo ē qd̄ si aliquis fuit accusans aut denuntiāns
aliquē de aliquo delicto uel de aliqua pena nō soluta uel quā incurrit
cuius exactio fieret qd̄ tūc tertia pars uniuersitatis sit. Tercia Re
ctoris et tertia denuntiantis siue accusantis et accusans si uoluerit

incredentia teneatur sub pena Rectoris domus libe seiri auferenda in sin
dicatu suo

Item statuerunt prece derunt et ordinauerunt qd quilibet doctor
scolaris uel quicunq alius dicte uniuersitati suppositus teneatur
semper pacifice et quiete adire omnia et singula precepta cedulas et
mandata que per scolares uel alios ubique fieri coningerit ut legi ex
parte dñi rectoris prius uel qui pro ipso sunt sub pena uiginti q
libe seiri cuiusq doctoris et centu sol. seiri scolari quas penas teneatur
quilibz rector qui pro ipso sunt exigere infra decem dies postq ligda
sunt eidem sub pena eadem ipsi dñi rectori eidem isine sui officij p Re
ctorem et syndicos auferenda et uniuersitati applicanda.

Item cum et omni uice monopolia sepe et conspirationes sint probi
hite ex quibz dissensionis et scandala temporibz retroactis inuase
runt et infuturi inuase possent. Statuerunt qd aliquis no audeat uel
presumat facere de directo uel per indirectu septam monopolium conspi
ratione ligam confederatione aut iuramenta i prouidumz uniuersit
predicte seu pro tractandis aliqz negotijs pertinentibz ad uniuersitatem
predictam uel aliqd aliud facere dicere seu ordinare seu tractari pp
qd oriri pot scandalum aut dissensio uel diuisio in uniuersitate pre
dicta aut inter scolares ipsius. Et qd aliquis predictis uel aliquo
predictorū no audeat uel presumat se congregare uel i aliquo loco cu
alijs conuenire sub pena s. cuiuslibet contrafacienti et uice qualibet
decem libe seiri quas si no soluerit incurrens infra decem dies puer
omni comodo et honore uniuersitatis predicta aqua pruatione resti
tui no possit nisi dicta pena soluta. Item q aliquis ex nationibus
uniuersitatis no possit audeat aut presumat se cum alio sociari aut
ligam conspiratione septam iuramenta uel confederationes facere pro su
predictis uel alio eorū faciendis tractandis seu explicandis n ali
que sibi officiali assumere uel eligere sub quouis nomine n qua
tenus et prout licet eidem per statuta uniuersitatis sed natio cui
bet diuisa et distincta ab alia esse debeat et manere pena cuiusli
bet nationi contrafacienti uiginti q libe seiri et cuiusbet officiali
uniuersitatis predicta consentienti decem libe seiri et nihilomin in
gore pntis statuti qd contrariet no valeat ipo iure et casu ac
pro infecto habeari. Et in quolibet casu predictorū qlibet pos
sit accusare et denūciare contrafacientē et habeat terciam ptem
condemnationis et si uoluerit in credentia teneatur. Statuerunt insup
qd aliquis de directo uel per aliquem no audeat uel presumat dare ca
usam pp quam scolares mouerentur ad iram ruzmore septam aut
conspiratione uel monopolium faciendū pena decem libe seiri cuiuslibet
contrafacienti et pro quolibet uice que pene solui debeant infra de
cem dies postq appuerit aliquis de supradictis incurrisse uel cot. aserisse

alias ad priuationem procedatur etiam naturalis totius. si natio con-
trafecisset aqua priuatione restitui non possit nisi pena soluta.

De priuilegijs Rectorum concessis eorum finitio officio R. Statut. 14

Statuere et ordinauerunt quod Rectores eorum finitio officio sine
exempti et immunes in toto tempore uite sue cum eorum familia
ab omnibus datis gabelle introitibus ac molle et transitibus pasci et per
omnes alios transitus et locis Illm. Ducis nostri. Et si aliquibus eorum
placuerit tam in hac inclita digna ciuitate ferrarie quam in alijs atque Ca-
stris Illm. Ducis nostri morari et habitare uel acquirere possessiones
uel domos uolumus ipsos cum omnibus suis bonis acquisitis et acqui-
rendis et tota eius familia toto tempore uite sue immunes esse ab
omnibus grauaminibus oneribus et collectionibus fiendis quibuscumque et
qualitercumque denominate fuerint ab Ill. principe iudice suo xij sa-
pien. et agnibuscumque alijs officialibus. Et nobiles pro nobilitate magna
officii ac si essent rectores et posse ferre arma cum famulis suis in
suprascriptis locis in omni tempore absque preiudicio aliquo et pena
statutorum ciuitatis ferrarie sub pena uiginti quatuor librarum ferr. contra-
facienti camere app. qui quidem rector finitio officio ab omni facin-
to sit immunis nec ab aliquo possit astingi iudice neque de aliquo de-
bito et commissio crimine post sindicatum sub aliquo iudicari possit
nisi a Rectore qui pro tunc temporis fuerit. Et si homicidium aliquod commis-
sum fuerit ab eis quod deus adiutur non possit neque debeat ab aliquo iu-
dicari uel puniri nisi a Rectore predicto simul cum uno alio legum
doctore quem eligerit tunc Illm. princeps et ambo in concordia. in alio
aut nequaquam. Et quod semper sit et esse intelligatur de uniuersitate
in qua eodem modo sicut quando erat rector ipse sua et duas habeat
uoces et sedeat penes rectorem actu existente et si aliquis doctor uel
scolaris dicte uniuersitatis suppositus uel aliter aliquam sibi intulerit
iniuriam puniatur a Rectore tunc actu existente cum simili pena
punendus esset quando rectoris exercebat officium. Et ita omnibus alijs
beneficijs et priuilegijs seuatur que in dicta continetur uniuersitate. Et
qui contrafecerit incurat ipse libra quingenta ferr. uniuersitati appli.
Item statuere quod quicumque qui fuerit rector semper precedat et precedere
debeat omnes et singulos doctores et non possit modo aliquis eligi ad ali-
quod officium uniuersitatis predictae et si eligeret non ualeat electio ipso
iure et nihilominus si qua primo sciuerit et non renuntiauerit pena
incurat prius et uiginti quatuor librarum ferr. predictae uniuersitati appli. Et qui
contrafecerit hunc statutum condempnetur et incurat ipse libra in qua incurasset
ac si quilibet eorum esset rector actu existens.

De priuilegijs scolarij concessis et in iure supposito R. Statut. 15

Statuere et ordinauerunt ut scolares omnes forenses omnes
quod suppositi uniuersitatis simul cum eorum famulis possint et ualeant

ferre arma sua honeste et incivitate ferre qz in alijs civitatibus et castris lo-
cisq. dñi nři tā de die qz de nocte cū luminibz et absqz luminibz neqz
ab aliqbus iudicibz a sacramenti p̄statione nec incausis civilibz aliquo
modo possint astingi nisi a dño Rectore i causis aut criminalibz ab ipso
et a potestate et ambo insimul codenare concorditer sū i iure et
forma statuti ferre. in alijs aut casibus cuiuscūq. solus rector in non
obstante aliquo statuto vel p̄visione noviter facta no obstante etiaqz
aliquo p̄clamante incorpazur faciente. Statuerūt et qd dicti scolares
et universitati subpositi possint emere vendereq. qcqd sibi placuerit
absqz alia gabella vel datij solutione. Ordinauerunt insuper ipos imu-
nes et exemptos esse cū omibz bonis suis adatys gabellis introitibus
et exitibz ac mole transire quibzq. et ceterarū gabellarū tā incivitate
ferre qz in alijs civitatibus castris locisq. Illm Ducis nostri cū mandato re-
ctoris. Amplius ordinauerūt qd unusqzq. scolaris et quicūq. univer-
sitati suppositus qui aliqua cōducent domū aut cōductam habuerint
vel aliq. hospitium pro aliqua pensione vel mercede facta cū cōducēte
conventionē pro uno ano vel aliquo t̄p̄e liceat sibi et possit inhabitare
ipam domū quibzq. uti iuribz quibz uti potest p̄dicta domus patro-
nus et q. alius pro eodem t̄p̄e eadem locare possit universit̄ scolari-
bus et teneatur pro toto tempore pro quo eam cōductam accepit
domū solu p̄ciji ipsi cōducenti seu dño domus et cōpleto anno no pos-
sit expelli aut remoueri de dicta domo sed et possit alio ano eandem
habitare et usq. introitū hoc facere possit soluendo conveniente pen-
sione de qua fuit incordia cū domino domus vel ei p̄cur. Et si al-
ter locare noluerit de universitate scolari possit cū hoc qd possessori seu
domino domus detur sufficiens fideiusor cuius sufficientia a p̄b̄are
debeat rector universitatis si adno domus requisitus fuit qui qd dñs
rector debeat iudicare sufficientia quo iuso sū qd iudicaverit unus
quisq. eorū teneat obedire et quicūq. dñs domus cōducētesq. ipas non
essent soluti sū qd ipi cōvenērūt et obligati sūt scolaris vel scola-
res habitantes talem domū audita et intellecta veritate debeat et
teneatur p̄dictus dñs rector cōstringere dictū vel dictos habitatores
domus de quacūq. q̄titate pecunie essent obligati aut solū teneant
et liquidato credito faciat solū ipm creditori et scolari vel scolari-
bus qui domū suam habitauerūt sū qd ipi incordia devenērunt
Ad huc Statuerūt q. feneratores qui pro aliquo t̄p̄e aliquā pecunie
quantitate prestauerūt scolari et universitati suppositis qd ipsi teneant
et debeant habito sufficienti pignori dictis scolari et alijs universit̄
sic potentibz pecuniam quā petierūt mutuari sed pro tertia parte minus
qz alijs no existentibz scolari cōsueti sunt mutuari et facerē sū ordi-
nationes illis p̄sensas vel cōcessas sū aucte ferre cōsuetudinē. Et ita
teneatur eiusdem civitatis feneratores facere et observare sub pena
libr. decc pro quacūq. vice contrafecerit quā penā exigere possit facere

dominus Rector ac et ipse de sufficientia pignoris iudicare quoniam predictum
tale pignus pro pecunia petita uel petenda ab aliquo scolari renueret se
negotio et uel ab aliquo uniuersitati supposito Et pena exacta sit uniu
sitati consideranda et quod quilibet rector et officialis eorumq; famulus illius
duos uel tri pro tali pena exigenda quatuorq; alia ad petitione q; man
datum predicti Rectoris teneant in omnibus et omni tempore sibi obedire.

De electione consiliariorum Rectoris Statutum 16

Quoniam deus et conueniens est Rectore uniuersitatis predictae
decenti ac prouido associari consilio et in prudentium consilio grates
opus futurum possit et ualeat praeparanda perficere. Statuit ut quod aduocatus ac
cepti iuris caput usque ad octo dies antequam ad aliquos actus exirent
procedatur in ipsa uniuersitate iuxta formam seruandam in uniuersitate
in electione rectoris eligantur nouem consiliiarii per nationes ut infra sub
iactur quod quilibet debeat audiuisset sententiam medietate decem et octo
mensibus et ad minus uno anno et si dicto tempore uel aliquo intermedio
aliqua priuatio studij qualis seu propter aliquod interdictum aliqua suspensio
intromississet. Eligantur autem de natione Lombardorum tres de natione
Romanorum duo de natione Tuscorum duo de natione aliorum montanorum
duo antequam ad electionem procedatur teneat quilibet qui in electione
dare uoluerit uel debuerit uoce corporale sacramentum sub hac forma pre
stare domino rectori quod suo arbitrio consiliarios eliget idoneos nationis de
qua eligi debuerint. Qui autem in consiliarium electus fuerit si ex ipso non
ualeat nec possit nisi iuxta subisset causa per maiorem partem nationis de
qua fuit approbata quo casu ad alterius electionem promouetur secundum
formam statuti pena et amercium quilibet ex parte quadraginta solidorum si
non iustam et rationabilem causam proposuerit quia electio facta fuit
at publicatio secundum quod consuetum est fieri aliorum electionum quorum consiliari
orum officium durat et durare debet sex mensibus et tunc fiet electio
etiam sex mensium aliorum consiliarioz fiet electio in uniuersitate congregata
qua congregata facere teneatur Rector qui pro tempore fuit sub pena un
guenti librarum fore et fieri debeat ut de electione rectoris est premissum. Pro
uidentes quod infra annum aliquis non possit esse uel in consilio uel eorum nisi
semel si sint alij sufficientes qui eligi possint in natione eiusdem. Et si
contingerit quod in prouincia de qua eligi debent consiliarii non sint alij iuge
di tunc possint illi qui sunt semel electi iterum eligi. Et si qua difficultas
eorum contingerit circa electionem consiliarioz uel aliorum eorum aut eis electis
liceat ipsi rectori ex suo officio de natione in qua seu de qua esset is de
quo seu pro quo discordia oriretur seu orta esset eligere consiliarium
uel consiliarios quos utiliores fore putauit pro comodo et utilitate
uniuersitatis prefate. Item statuerunt quod omnes electi pro consiliariis
iurare teneant domino rectori predicto seruare et seruare facere iuxta posse
omnia et singula statuta et ordinamenta tam facta quam futura de uniuers
sitatis ac facere et procurare omnia et singula que putauerint necessaria

seu utilia pro cōseruatione et augmentatione uniuersitatis pre
dictę ac study scie medicine et artium ciuitatis fere et scholarum
ipsius. Teneatur et quilibet cōsiliarius dare pignora idonea ualoris
tuginta solidorū fere infra octo dies post inchoationē sui officij et
anteq̃ ad ipm cōsiliarie officij ipse electus cōsiliarius admittatur
alias pro cōsiliario nō habeatur. Et qđ rector teneat priuare. d.
cōsiliariū ex uniuersitate nōlente pignus dare sub pena solidorū qua
draginta fere. aqua priuatione nō possit restitui nisi solūt qua
draginta solidos fere. et loco talis nō dantis pignus de natione de
qua ipse esset succedat et cōsiliarius sit et esse intelligat alius q̃ tale
tū dante pignus sequis fuit inuocib. Qui succedens in dare et pignus
dare teneatur ius. Item qđ notarius uniuersitatis predictę teneatur
infra terciā diem post electione quorūq̃ cōsiliarioz in scriptis pone
in statione et ad stationē ubi ponuntur rotuli dē uniuersitatis omnia
et singula nomina om̃z et singulorū cōsiliarioz uel electorū i cōsili
arios et ad officij et pro officio cōsilia i ne et de eis ignorantia
possit pretendi. Et quicūq̃ fieri debet electio cōsiliarioz i uniuers
itate legi debeant nomina om̃z et singulorū cōsiliarioz electorū qui
ab anno citra fuissent cōsilia q̃ per bidellū uniuersitatis ne pp igno
rantia aliquis eligi prohibitus incōsiliariū eligeret. pena rectori qui
in predictis negligens fuit qnq̃ lib. fere. pro qualibet uice et si aliq̃
contra formā predictam electus recipere electio nō ualebit nō
ualeat ipō iure. et nihilomin⁹ talis electus si conuenerit i pena iudicet
quadraginta sol. fere. et quilibz sub iuramento prestiti sacramenti et pena
uiginti sol. fere. denūtiare et notificare teneatur dno rectori aut
uniuersitatis p̃dicti sapienti. Natus autē de qua fuit qđ citius fieri potest
comode. teneatur et debeat eligere alius loco sui infra tres dies po
stq̃ predicta clauerūt ipi dno rectori. Et si dicta natio ad dictū te
minuz uoluit eligere tunc rector q̃ pro tpe fuit una cū cōsiliariis
debeat eligi infra duos dies alius de illa natione sub pena cuiusq̃
rectori uiginti sol. fere. et cōsiliario cuiusq̃ decē qui dñs rector pri
ma die sequenti qua loqueret faciat p̃ o. lamen p̃ scolas nomina eorū
om̃z et singulorū cōsiliarioz sic elector uel faciat in scriptis poni ad locū
ubi ponuntur rotuli. Et qđ si quis est qui uelit aliq̃ dicere uel oppo
nere infra terciā diem copareat corā eo. et quia deorsus est et quo
dāno necessarium maxie attentis quibzdam istatutis cōtatis ut dicti
cōsiliarij unū caput habeant qui in casu necessario seu cōmisso per
dicta statuta possit eos facere congregari et inter eos proponere et par
titi facere et alia expedire que eorū iungunt officio. Statuerunt
qđ ea die qua nouorū primorū cōsiliarioz fiet electio eligatur ex na
tione lombardorū per totā uniuersitatē unus qui sapiens uocetur
et duret eius off. iū pro toto tpe pro quo ipius rector durabit offi
cium. Officiū autē cōsiliarioz et eorū sapiens iporūq̃ i iudicatio

et prius sit et esse intelligatur quatenus et prout ipsius uniuersitatis
statuta repiziant concessa. que omnia et singula sibi imposita. et imponenda
per dicta statuta ipse sapiens ad sancta dei euangelia ipsi rectori ea
die qua consiliarioz electio facta fuerit ut si prius fuerit tempore electiois
alias infra octo dies proxime sequentibus iurare teneatur seruare et ad
implere pura et recta fide. Verum quia repetitores tam grammatice quam loque
sunt multum uarijs et diuersis negotijs impeditur maxime propter curam quam habet
ac necesse est eos habere circa suos scolares et sic alijs extraneis artibus co
mode uacare nequeunt. Et si eligerent in rectore aut consiliarios uel sin
dicos possent ex hoc magnam pati incommodum. prohibuerunt aliquem repeti
torem grammatice uel loque uel aliquem scolarem iniquam uel in eadem
practicantem in rectorem nec uice rectorem uel in consiliarium uel pro consilia
rio in syndicum uel pro syndico eligi uel assumi. Intelligendo ipsum re
petitorem ut supra qui tempore electionis fiende aut ante per sex menses
continue fuit repetitor publice. Statuentes insuper quod consiliarij supra
dicti et ipsorum sapiens teneant ad omnes requisitiones fiendas de eis de ma
dato domini rectoris si congregare ad locum rotularum et in quolibet alio loco in
quo se congregari possint uel debeant secundum formam statutorum et tamen non de
cedere donec expleta fuerint ea pro quibus fuerint conuocati et congrega
ti sub pena decem solidorum fori. pro qualibet uice et pro quolibet nisi iustas
et rationabilem causam habuerint. Item quod nullus possit uniuersita
tem facere seu congregare sine licentia rectoris sub pena perpetue priua
tionis et quingentarum librarum fori. Et uiginti quique annis qui se congrega
uerint. salvo quod sapiens et consiliarij possint facere congregari secundum quod re
petitur eis concessum per aliqua statuta et aliter non sub pena imo
contra predicta eo facto intelligatur priuatus et condemnatus.

*De arbitrio consiliarij et sapientis concessio ubi contingeret Rectori maligna
ri. R^{ca} Statutum. 17.*

Item Statuerunt quod si contingeret quod deus aduerteret dictam rectorem
presentem uel alium qui pro tempore fuerit malignari aut se dolose uel
fraudolenter in factis negotijs uel rebus uniuersitatis aut circa facta nego
tia uel res seu iura dicte uniuersitatis. Et hoc propositum seu expositum fuit
Sapiens consiliarioz per aliquem de uniuersitate uel uniuersitati supposi
tum aut officialem seu obediens teneatur sapiens conuocari et congrega
ri facere consiliarios uniuersitatis ad locum ut supra pro decenti hora et eis
congregatis inter eos proponere sententiam et secundum quod duobus partibus dictorum consili
arioz et sapienti iussu fuerit rectorem malignari aut se fraudolenter
maliciose uel dolose gerere in factis negotijs uel rebus aut circa facta ne
gotia res seu iura uniuersitatis. teneatur sapiens infra octo dies quod ei
cui fieri poterit conuocari facere uniuersitatem in loco consueto per bidellum
qui in prechendis et alijs officijs sapientis impositis obedire eidem sub pena
centum solidorum et priuationis omnino teneatur et ad eius requisitionem
omnes et singuli de uniuersitate predicta se congregare teneantur sub pena

deinde solidos pro quolibet nisi iustam et rationabilem causam suam de
satisfacere habuerit in qua universitate sit congregata idem sapiens pro
dicta proponere possit et teneatur absolute in semper. Rectori congre
gatione et congregationibus predictis et super eis partem facere et cum
quod per maiorem partem universitatis ordinatum fuerit promissum seu
dispositum fuerit recepto de privatione procedatur et fiat pena sapi
entis consiliarios qui reprobatas negligens fuerit aut per se a iura
posse non observavit deinde libi fieri pro qualibet vice et nihilominus
nisi eo casu predicta officio et ad officium sapientis incubat. Sta
tuerunt insuper quod dñs Rector prius et quilibet qui pro ipse fuerit
teneatur et debeat recipere patienter et benivole omnes et singulas
petitiones etiam eo pertingendas que tñ non contra formam aliquorum sta
tutorum universitatis predictarum pena ipsi rectori s. centum solidorum fieri uni
versitati applicanda et eo casu talis petitiō poni possit et recipi de
beat coram sapienti consiliarios et per ipsum et in ea et super ea proce
datur secundum formam statutorum dicte universitatis. Statuerunt insuper quod
in omni actu facto inter rectorem sapientem et consiliarios et inter eos
absque rectore ubi notis essent per eos possit sapiens rectore aucto partito
dare suas voces. De communicatione consiliarios fienda quod quod dñs

De multa privatione p. Statutum 15

Item cum plerumque contingat Rectores procedere ad privationem sco
larum seu aliquorum aliorum indebite exempto aut statutorum
ordine non servato propter quod scandala evadunt et plerumque possit perturbari
Ordinamentum quod si per rectorem qui pro ipse fuerit privatus seu privatus
et talis privatus seu denuntiatus privatus assensu
se privatus seu se iniuste privatus et indebite et hoc denunciet per publi
cum instrumentum sapienti tertia die postquam privatus fuerit seu denun
ciatus privatus teneatur dictus sapiens a die vel sequenti post dñm
denuntiationem conorari facere ad statorem totumque omnes consiliarios et
et itineare aliorum et si quod si se iniuste privatus fuerit quod ea hora quod
sapientis putaverit teneatur debeat interfieri quibus congregatis vel sal
tem maiorem parte consiliarios cum ipso sapiente prope rector causam pri
vationis exponit ipso privato per se cuius defensio et allegatio per ipsum
sapientem et consiliarios audire et de qua privatione et causis allegatis
ipse sapiens et consiliarios possint et debeat cognoscere habito tñ consilio
si opus fuerit et si ipsi sapienti et duabus partibus consiliarios et iudicibus
tunc privationem seu denuntiationem privationis iniustam seu contra for
mam statutorum processisse possint et teneatur tale privatum sui privatum de
nuntiatum restituere facere. Si vero iuste privatus et forte a statutorum
servata iudicetur predictis declarant ipsum iniuste et rationaliter privatum fuisse
se et esse ipsumque restituendum non esse et nihilominus pena centum solidorum
fieri universitati applicandam in iura propter suam improbitatem et maliciam a qua
privatione restituere non possit nisi et iusta pena et tñ sol fieri soluta. Ita

in eis durante cognitione predicta pro nō privato habeatur et tace-
tur. que omnia expedit et examinari debent per sapientes et consilia ius-
ta q̄ decem dies postq̄ dicta dominatio facta fuerit deo sapienti pe-
na sapientis et consiliaris qui in predictis fuerint negligentes seu q̄ p̄dca
non observauerint decem lib. se. in universitate applicanda.

De electione syndicorum et eorū officio. Statutum.

Quoniam decet quēlibet officialem tempore debito et maxie ipius
finito officio sui officium reddeere rationē. Statuē ut qd̄ quilibet red-
ta p̄dca p̄ q̄ qui de officio fuerint finito suo officio teneatur p̄ se uel p̄
substitutum reddere cū idonea satisfactione ut in fine in unitate for-
male p̄dca diebus proxime. s. in fine sui officii substituatur ad sui syndica-
tum et qd̄ semper faciat noui rectoris et consiliariorū electione in ipā uni-
uersitate eligantur quatuor scolares quorū quilibet audiat et finē red-
cinam duobus artibus si repiri possit alias uno a. d. sufficiat cū au hūisse
seu per seruato q̄ nō sit prohibitus p̄ statuta. s. minus de qualibet ratione
si dicto tempore uel aliquo in pte aliqua studij fūisset p̄uatio in dictū
in quorū electione seruetur supra traditus modus in electis et consilia ius-
et si alias uel aliter fuerint electio non ualeat ipō in e qui electi ut s. nomi-
nentur syndici ad syndicandu. Rector et sint et qui quilibet teneatur
nouo Rectori corporale sacra mentū p̄stare qd̄ syndicus officium bene et
legaliter p̄uā fide explicabit et faciet nec non omnia et singula que circa
syndicatum sunt faciēda. Rectoris aut finito officio qui s. syndicus de-
buerit statim dicti syndici una cū rectore et nouo antiquo rectore ipsi q̄
decem dies syndici teneantur et syndici tunc et ipm̄ actō expedit
absoluendo uel condonando in unitate p̄stare sacramenti de omnibz et sin-
gulis factis seu omisis et maxie de penis nō exactis et alijs quibz
cumq̄ que ad ipsius officium quolibet pertinebat. De quibz et sapiēs et
notarius unius sitis predicti teneantur inquirere q̄ inuestigare q̄ ipis
syndici denuntiare ad quorū minus et cuiuslibz eorū denuntiationes
predicti syndici teneantur procedere condonare et punire sub pena qua
diagrama solent fieri pro quibz libet syndicorū et quolibet p̄dca
omisso et uice quolibet. Teneantur insuper inquirere contra dictū
Rectorem de eo qd̄ nō observauerit et observare faciat omnia et sin-
gula statuta reformationes promissiones ipsius universitatis p̄dca. Tene-
antur etia omnia et singulorū peticiones et querimonias contra ipsū Re-
ctorem porrigendas audire et recipere et in eis et super eis procedi
sumario et de plano sine litigatu et sequa iudicii. Ac probationes acci-
pere sententiare et terminare et officialiter executioni tradidit facere
infra tempus predictū et nō obstant in predictis uel aliquibz s̄dictis
q̄ petitiones et querimonie inquisitiones seu processus iuris legi-
time uideantur ordinate attento solū probationibz et ipā rei uer-
tate et ualeat q̄qd̄ per eos uel a iurō em ptem eorū factū et finitū
sententiātū fuerit una cū sapiente s̄dicto et intelligat̄ idēis p̄ri

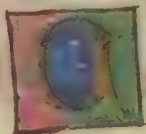
cione et querimonijs inquisitione processibus et sententijs in omnibus q. s. in
quibus que sunt per dictos syndicos in predictis esse appose et offi-
te. s. omnes solennitates et singule que requiruntur ex forma iuris seu
statutorum aliquorum ipsius uniuersitatis ita q. acta seu sententie fore
da seu ferendis per eos aut maiorem partem eorum ut nullo mo pos-
sit nec ualeat appellari de nullitate dicti uel opponi aut restitutio
aliqua postulari acta uero agenda in predictis et suis et predictis seu
ibi debeant per notarium uniuersitatis. Et si Rector qui ordinatus fuit
se appellauit illo facto die sequenti publicetur per iuratos et priuatus
ab omni comodo et honore uniuersitatis predicta et ab omnibus pri-
uilegijs sibi concessis per officium aqua priuatione no possit restitui
nisi soluerit uiginti quinq. libras for. Item cu sepe contingat q. dantur
libelli et petitiones seu denuntiationes contra rectorem caluniose q.
iniuste et iura proclamer caluniantes debita pena puniri. Sta-
tuerunt qd quilibet scholaris uel qs alius qui deinceps pinge uolu-
erit denuntiationem uel libellum seu pericionem quocunq. modo uocet
teneatur et debeat primo atq. libellum afferat seu pericionem uel
denuntiationem domino Rectori deponere in loco Rotulorum unum idone-
um pignus de dimidia tante quantitate quanta est quantitas qua
petitur rectorem condemari debere aliter libellus pericio uel denuntia-
cio no recipiatur per rectorem syndicos aut sapientem sdictos et q.
cunq. scholaris uel quis alius libellum uel pericionem accusacionem seu de-
nuntiationem contra dictum eundem rectorem pingerit ut supra infra
dilationem sibi statutam no probauit ea que sibi incubuit aut ipam
pericionem libellum denuntiationem uel querimoniam prosequutus no fuit
seu desistit condemnetur uniuersitas per rectorem et syndicos sdictos
in quarta parte eius q. fuisse condematus dictus eundem rector aut
pene qua declaratu fuisse incidisse si probatu fuisse legitime qd
propositum fuerat contra eu. Et nihilominus dicto conuicto omne da-
maz et introisse eidem legitime restitui fuisse teneant sm decla-
ratione per eos uel maiorem partem eorum sciendam qua facere teneant
et attento pignori effectuali consequi infra quatuordecim dies iure pre-
stiti iuramenti possit aut ei debeat p. syndicos ipse syndicus pignus
et condemari ipsi rectori parti lese quatenus insupradicto ultimo casu
littem suam ipe rector recipietur de quibus cognitionem habeat et decisio-
nem syndici predicti et sapiens uniuersitatis et eodem mo intelli-
gatur de substituto seu de uice rectore.

Item qui debent proponi in uniuersitate
Item statuerunt qd quocienscunq. aliquid debuerit proponi in uniuersitate primo per duos dies ante debeat proponi per dñm
rectorem inter consiliarios ad hoc speciali conuocatos uel ad statorem
generalem et per bidellum generalem et per ipam dñm rectorem sapientem
consiliarios debeat tractari uideri et examinari ipntia notarii uniuersitatis

ueneritatis predicti et si ipsi dno rectori et maiori parti consiliorum
eius uidebitur uel id qd proponi debuerit et tunc convocata publi-
ce dea uniuersitate i capitulo suorum sancti domini uel i scholis deorum
suorum ut moris ibi proponatur per rectorem qd ordinatum fuit et
tunc liceat cuilibet de uniuersitate et cuilibet alteri que prece-
rangeret consulere et arguere sup propositis tantum non diuertendo ad
aliam materiam sed solum ad id de quo agitur loquendo generaliter
et specialiter prout creditur in sua conscientia utilius fore et tunc secun-
dum consilium consilium fiat partitum per ipsum dno Rectorem et secundum qd
placuerit maiori parti uniuersitatis procedatur i propositis et qd firmatum
fuerit in scriptis reducatur per dictum notarium. Item Statuerunt qd
aliquis scolarius non audeat consulere uel arguere nisi semel nisi proponere
tunc diuersa diuersimode et tunc possit super quacumque propo-
sitione consulere semel tantum et non plus. Item qd nullus possit uel audeat i dicta uni-
uersitate aliquid dicere proponere uel arguere nisi seruata forma pre-
dicta. Et qd rector qui pro ipse fuit teneatur contrasacientes et que-
libet eorum in mediate in mediate in ipsa uniuersitate priuare ab omni
honore et comodo uniuersitatis et condempner in decem libris scilicet aqua
quidem priuatione restitui non possit nisi soluit dictas decem libras uni-
uersitati et de uoluntate duarum partium uniuersitatis de qua appareat pu-
blici iustitiam manu notarii uniuersitatis. Et nihilominus qd super eo
firmabitur non ualeat ipso iure. Rector autem qd pro ipse fuerit si non
obseruauit et obseruari fecerit predicta omnia et singula incidat in
penam uiginti libris scilicet exigendam in fine sui officij. Item qd
si de partito fieri oporteret questio inter scolares qd rector teneatur
conuocare ad se consiliarios et conferre cum eis de partito ponendo et
prout inter eos deliberatum et firmatum fuerit ita fiat partitum et aliter
non possit fieri. Item quocumque sit aliquod partitum i uniuersitate
non possit fieri nisi sint ibi due partes uniuersitatis ad minus. Et eo-
dem modo si fieret in natione aliqua uel inter consiliarios. Et si per
maioris parte illius uel aliorum qui adsunt obtinebitur ualent qd per
eos firmabitur et aliter non nisi quatenus aliter per statuta aliquid depo-
situm repperit. Item Statuerunt consiliarios aliquos conuocari non
posse ad rectoris domum pro aliquibus factis uniuersitatis tractando sed
solum conuocentur ad stationem s. rotulorum et per bidellum iudicem
Item qd si sit dies legibilis aut in qua intraretur ad aliquem actum faci-
endum qd nunquam conuocentur nisi per scholas publice ut publice fieri possit
qd conuocatur sub pena rectoris x libris scilicet in quolibet casibus. Item sta-
tuerunt qd postquam uniuersitas conuocata et congregata et rector pro-
prietarius nullus scolarius audeat uel presumat exire de uniuersitate nisi
factis et completis hijs que proposita fuerint sine uoluntate et licentia
dni rectoris petita et obtenta pena cuilibet contrasacienti pro qua
libet vice quicquid sol. scilicet omni defensione reiecta. Et qd dictum est de

10
scolaribus conuocatis in uniuersitate eadem intelligant in congregatione
sola in cuiuslibet consilio ipolita si de dicta congregatione exire uoluerint
sine licentia dicti aut rectoris petita et obtenta. Item statuimus q
congregatio ta consiliorum uel auditorum uel scholarum fieri debeat huius
determinatis et debitis quibus scolares commodius uenire possint. Et
saltem per una diem integra ante conuocent uniuersitatem qz congre
gent adeo q scolares publice scire possint. Item q rector no possit
ire coram dno aut potestate cois fieri pro aliquibus factis uniuersitatis
aut que tangat uniuersitatis et sine uoluntate et consensu consiliorum
aut maioris partis per hoc habere colloquio et tractatu qd si secus fieri
incidat i penam quadraginta solidorum fieri pro qualibet uice. hoc ad
dito qd nihil possit proponi uel sumari aut in uniuersitate dici aut
aliqua peticio poni de aliquo uel pro aliquo qd sit contra forma
statutis uniuersitatis pena cuiuslibet dicenti proponenti ateganti con
sulenti aut petitione ponenti decem libris fieri. cuiuslibet rectori no obser
uanti nec obseruare facienti pdicta et q fieret ipso iure no ualeat
nec teneat et pro no facto habeatur. Item si fiat aliqd partitum nuq
fiat descendendo ad leuandu. Sz qn fit partitum semper fiat cu scribis
albis et nigris. et aliter ut uidebitur rectori et q sola affirmanda ul
neganda et sic de singulis rebus fiendis et si aliquid contraxerit ipso
iure nihil ualeat. *Nullus q no possit dare uocem in uniuersitate*

Cum sit qd in statutis nostris superioribus et inferioribus uolumus
et omnino determinamus ipm rectore ab omib doctores et sco
laribus et ceteris uniuersitatis suppositis obedire. Statuimus et ordina
mus qd qui no obediant ipso rectori uel eius mandatis seu uoce seu
in scripto per ipm ul ei nuntius ul notarium uniuersitatis factis tunc iuri
tant penam libris decem fieri. recipiatqz magis et minus prout dicto
rectori uidebitur sm opportunitatem rei et habeant et intelligant
pro priuatis omni honore et immunitate gratia et comode ipsius uni
uersitatis et talis no possit dare uocem nec stare in uniuersitate con
gregata nisi soluit dictam penam et deliberatus fuerit penitus ab ipso
rectore. Item qa boni amalis debent differre si sunt alios qui ipi re
ctori sit notum uel aliquibus probationibus sit ei probatu esse infamie ul
preuicium talis no possit ullo modo dare uocem in uniuersitate uolumus
Item qui nollunt matriculari et no sunt matriculati nullo mo possit
dare uocem neq aliquo alio uniuersitatis privilegio gaudere pena eam
libet rectori contrasacienti uiginti libris fieri ex suis bonis auferenda ipso
iudicatu et ipi uniuersitati effectuatim applicari. Nolumus et qd aliquis
examinatus uel i phya uel imedicina uel scolaris ferrariensis possit sta
re in uniuersitate neq i ea dare uocem. *De pena eius qui conuenit*

De pena eius qui conuenit
De pena eius qui conuenit
De pena eius qui conuenit
Um debeat remedijs opportunis calumiantes pro posse repellere

De mo eligendi uniuscuiusque notarum et
salario officii sacramentis R^m S^m S^m.

Um oportet in universitate habere aliquem sufficientem notarium qui
enū unicuique et ad perceptionem mandatorum rectoris omnes partes
scripturas determinationesq; fiendas scribere possit fidemq; faciat. Statu
erunt electione ipsius sic fieri oportet ut dñs rector duos de civitate no

tarios. et quilibet consiliarius unum nominari possit qui quidem notarius
sic nominati in universitate sufficienti numero congregati et die per
duos rectores statuto ad partem ponant et qui illorum in sui favorem
plures tabas habuerit ille sit notarius universitatis approbatus quod omnes
prius dicte universitatis universales particularesque habent facere ut
sibi ad hoc rectore imponatur vel ab alio dicte universitatis scolare
cum predicti dei rectoris licentia quam huius possit voce aut scriptura
propria manu largiri cuius quidem notarius sit immunis et exemp-
tus sicut sunt scolares de universitate et quolibet anno sit pro quolibet
scolari qui ad matriculam venerit unius soldi ut in matricula capitulo
scolarum continetur. et pro quibuscumque alijs mandatis ac cedulis scrip-
turisque cuiuscumque per ipsum huius solvatur et solvi debet sine civita-
tis consuetudine ut elapsis temporibus consuetum est et quocumque alia aliter
gesta fuerint nullius sive valeant et unusquisque scolarius qui supradictum
contraxerit notusque per electum in pena decem librarum fecerit incurret predictam
universitati solvendam pro qualibet vice qui quidem notario electo quod
primum officium acceptaverit detur sacramentum ut observare debeat
queque in suprascripto capitulo scripta sunt neque alia facere ordinare vel
scribere contra universitatem eiusque rectorem atque scolares et subditos nisi
sibi expresso modo. Item duas mandatum fuit sub pena superius contenta.

De modo et forma electionis bidelli. Statutum est officio bidelli. Statutum est

Item cum hoc sit quod bidellus universitatis predictae et scholarum eius-
dem sit sufficiens et idoneus ad servendum universitati predictae
et scholaribus ipsius et ipsius officium equum velut exercere et explicare.
Statuerunt et ordinarunt ut quod bidellus predictus sit et esse intelligatur
in futurum bidellus eiusdem universitatis. Ne autem ex predictis aliquis sibi
assumat arrogantiam et scolares spernat et despiciat quocumque et ut
materiam habeat scolares honorandi et eis serviendi. Statuerunt quod
elapso anno nichilominus aliam mensis octobris subsequenti facta electione
consiliariorum in sancto dominico vel alibi in loco consueto et iis publi-
catis immediate rector qui pro tempore fuerit teneatur ad se convocare deos
consiliarios et eis committatis sacramento eis delato ac per eos prestatum
quod sanctum dabitur consilium pro universitate et scholaribus remoto omni parti-
more et amore propter pecunia ac et sapienter universitatis et notarium
ipsius universitatis teneat ad partem de ipso et tunc si fuerit obtentum per
duas partes dictorum consiliariorum et rectorem quod dictus bidellus debeat
scutillarum latus suum ordinem deo rectori eadem die vel sequenti ad eius benepla-
citum convocare universitatem et ibi proponere et scrutinari facere utrum
ipse de quo obtentum fuerit quod scrutinari debeat penes de eo scrutando
partem per se dare et apte debeat esse et remanere bidellus et capi-
te aliorum tenens annorum rector qui pro tempore fuerit simile facere teneat si
non obtentum fuerit per duas partes partem in universitate predicta quod ipse
removeatur a dicto officio tunc immediate removeri debeat antequam ad alia

procedatur in eadem universitate nisi delibera et q. pro maiori differet
quo casu in prima quo casu in prima congregatione universitatis eiusdem
debeat loco talis qui facto partito ut supra amississet uel remotus fuisset
alius idoneus per ipsam universitatem facto partito subrogari et pota et
sic subrogatus et positus bidellus sit et ee intelligatur et eodem modo
procedatur qntuz ad personas subrogatas ut supra est descriptum et pro
uisum. Si autem inter consiliarios obtinebitur q. scrutari no. debeat eo
anno scrutari no. possit. Si autem per duas partes obtineretur q. cassari
debeat sit casus et ad electionem alterius procedatur utis. Et sic successie
fiat de anno in annum donec durabit pntia statuta. Tenetur uir fidelis
bidellus stare continue horis conquis ad statione rotulorum et sollicite su
um officium operari ac et rationes commissiones et requisitiones propria
et mandata ei comissa per rectorem consiliarios aut eorum sapientem in casu
ipsi sapienti et consiliariis per iussu uel alii qui pntuz statutorum uigore
committere possit sollicite pure et diligenter ac bona fide facere et explica
ri et legere per omnes scolas que legi debuerunt absq. alio salaio seu
mercede. Nec no. omnibus et singulis preceptis seu mandatis dicti dñi recto
ris in licitis et honestis parere et obedi. et sollicitus et solarius quib.
cuq. debita reuerentia portare gratiose eos recipere et uidere ac ceteris
placabiliter et cu. modestia respondere credentibus ei ipontis tene q. ge
neraliter omnia et singula facere et exerce. que quomolibet ex forma
aliquorum statutorum iunguntur eidem et ab illis et prohibitis absti
nere sub pena sibi et pro qualibet uice qua contra predicta fecerit seu
uenerit x sol. feri. qua ipso facto incutiat seu incuisse debeat et qui
libet in iuramento prestiti iuramenti teneatur eum contrasfaciente aut pre
dicta no. seruanti denuntiare palam uel secrete dño rectori aut dñe
universitatis sapienti et habeat tunc pntem pota. Qui rector et sa
piens cu. predicta fuerint denuntiata sub penis in statutis contentis tunc
tunc effectualiter contrasfaciente uigore et compellere seu compelli facit ad sol
uendum predictam penam. Que omnia et singula facere et obseruare
iuxta posse iurare corporali ad se dei euangelia teneatur dictus bi
dellus tempore introitus cuiuscunq. rectoris infra dies octo dei introitus
sub pena quadraginta sol. feri. Si autem contigerit ipm bidellu predictu
ex iusta causa impediri posse sibi comissa ut supra explicare liceat eidez
per idoneu substitutu predicta facere alias no. Si uero contigerit euz
decedere tunc ad alterius electionem procedatur i. universitate p. dicta
iux. forma superius tractatam. Et quia quilibet mercedarius dignus
est mercede sua et honor est universitati et scolariis eiusdem dictuz
bidellum de suo labore premuz habere et se o. decenter regere et gu
bernare posse. Statuerunt qd. ipse bidellus possit et ei liceat ter in
anno tpe et modis infra scriptis per scolas et inter scolares collectam
facere et pro singula collecta habere debeat a quolibet scola pro pri
ma collecta sol. inq. et a quolibet doctore legente medicina ordinaria

seu pratican suie rectoriam sol. quadraginta fei. aquolibet uo legen
te medicina exordinariam suie pratican suie theoricam sol. uiginti
fei et tantundem soluat legentes phiam suie ordinariam suie exor
dinariam aquolibet uo legente loquam sol. uiginti habe de beat. Qua
ru collectarum prima faciat in principio nouembri et hoc postea suffici
enter paleas per scolas posuerit. Secundam uo faciat in festa natiuita
tis dni nri iesu cristi. Terciam uo in festas paschalis domini nri iesu
cristi. habeat uo pro secunda et tertia sicut pro prima habuit qd
quantitates ad minus supradicto bidello soluere teneatur adie noti
ficationis facte per bidellum usq. ad octo dies sub uirtute sacrameti
et et pena dupli quantitates predictae soluende cuilibet doctori et cu
libet scolari applicande dco bidello. Item debeat et possit hic pro
quolibet examine ta medicine qz artium uiginti sol. fei. pro signis at
s. libi traditione annuli exaratione. et bireti ipositione publican
dandis seu sciendis nihil petere possit uel habere seu audeat quomo
ab aliquo scolari nre uniuersitatis et. sile soluat et exaiaudi in arti
bus uniuersitati pro examine sol. triginta uel circa ta in artib. qz ime
dicina. Item statuerunt q. aquolibet doctore publice disputante pos
sit et habere debeat sol. quatuor pro qualibet uice et aquolibet scola
ri respondente sol. duos. teneatur autem bidellus idonee ornare et
sufficienter cathedras et banchas principales cu ratis et bachalib. Itz
ad omes exeqas defunctor. cu dno rectore habeat sol. quadraginta fei. Itz sociari
aliquie conuentuandui ad domum honorifice cu dno rectore heat libi tres fei.

De iuramento bidellorum uniuersitatis. Statutum. 24.

Statuerunt et ordinauerunt q. bidellus uniuersitatis predictae in
inicio introitus cuiuscunq. rectoris infra octo dies teneatur
ipi rectori corporale sacrametu prestare ultra alia merito officij in
rata q. sollicitate diligenter et attente credentias uniuersitatis et alias
quascunq. sibi ipostas uel iponedas tenebit nemini reuellando uel
propalando dicto uel facto et omnia singula statuta uniuersitatis tag
facta qz fienda pure et sine fraude seruabit uniuersitate et scolares
eiusdem pro pors defendet et ad exeqias defunctor. ibit ac cetera
alia faciet et explicabit que ei comissa fuerint uel committentur in
futurum per aliqua statuta uniuersitatis predictae. et si predicta iurare
no uellet ipo officio sit priuatus et ienis loco alius uniuersitatis et re
ctor subrogetur. Quo. bidellus teneatur presentare priuatos nota

uo uniuersitatis. Statutum. 26.

Item statuerunt et ordinauerunt q. bidellus teneatur et debe
at omes et singulas priuationes et precepta priuationum et
quecunq. alia eis seu alteri eor. iposta legere publicare et fieri sm
mandatum dni rectoris et sic publicatis et factis ea die ul sequenti
debeat referre pntare et designare notario uniuersitatis ad hoc ut
de ipis semper copia habeatur. pena ei pro qualibet uice quadragi

ta sol. feir. et pena notario si nō posuerit om̃a precepta priuationes
et citationes in libris ad hoc deputatis duorū sol. feir. pro qualibet
vice exigenda per rectorem infra octo dies sub eadem pena. Et qd
om̃es priuati et res priuate scribantur in quadam tabula que pu
blice stet in statione rotulo um ut om̃ibz pateat euidenter per bi
dellum uniuersitatis s̃p̃ uiginti sol. ip̃i pro qualibet vice qua pre
dicta uel predictorū aliquid om̃issent scribere.

De prima citati. super ead. die rectore R. Statutum. 27

Item statuerunt et firmauerunt qd quocienscūq; aliquis citari
uel requiri debueat coram domino rectore sufficiat ip̃m cita
ri semel inuentū uel bis nō inuentū ad domū habitationis seu hospi
cium et si pro eadem hora citetur seu requiratur diuersis tam die
bus seu horis per bidellum uniuersitatis predictē et si recessisse dic
retur uel se absentasse acuitate feire. aut eius habitatio nō re
periretur sufficiat eum citari ut sup̃ a alia tē uoce ad domum
seu in qua ultimo mora i. consueuerat. Et si citatus ut sup̃ a non
compareat contumax intelligatur et sit. Statuerunt et qd si aliquis
citari debuerit ad aliquā sententiā audiendam sufficiat eū semel
citasse personaliter inuentū uel bis nō inuentū et si per eundē bi
dellum dū nō nō sum̃ et semel et si per eadem hora citatus fu
erit de quibz om̃ibz et singulis statutū et redatur relationi bidelli
qui se citasse ut s̃ diceret seu referet. Citari autē faciens semp̃ iēma
no citationis debeant interesse et citati contumaciaz accusari alias
citatus pro nō contumace habeatur.

De scriptis priuatis recognoscendis R. Statutum. 28

Item statuerunt qd quicūq; scripserit manu propria aliquā s̃pta
priuatam copelli possit et ualeat quibuscūq; remedijs op̃tūis
per rectorem ad petitionē eius cuius interesse uideretur dictū s̃ qd itaq;
et in ip̃o rectore recognoscere et fatei uel ut ii ip̃z scripserit uel nō
si quidem diffinitur ipsam scripserit possit et ualeat remedijs oportūis
copelli ad scribendum et facta copatione de scriptis a qua fecerit uel
de alia cui fides adhiberi debeat si repuerit et declarabitur scripserit
condemnetur in duplū eius qd scripta que recognosci petebatur continebat
et siue fuit confessa siue nō dumo per cōpa at one appareat ei manu
possit et ualeat ex ea agi et probari si obligatoria esset et si locus cui
sa tempus uel testes in ea nō contineantur et dicta pena applicetur
tota uniuersitati.

*De modo et forma procedendi per rectorem in causis
cuiuscūq; R. Statutum. 29*

Item statuerunt qd dñs rector presens et qui pro t̃p̃e fuit
possit et teneatur cognoscere de quibuscūq; causis seu questionibz
causibus cuiuscūq; gentis uel tra scolares et uniuersū suppositū seu
rei uel facti cuius estimatio esset seu esse uideat et in quantis eiuscūq;

uentibus seu ueni contigerit coram eo inter aliquos de uniuersitate pre
dicta seu de uniuersitate suppositos aut aliquos quoscunque qui coram uno
rectore conuenire possent seu inde teneant in quocumque aliquorum statuto
in deo uniuersitatis aut aliquo iure uel consuetudine et ipsas causas et
questiones decidere possit et teneatur ac executioni mandare et oia
et singula in eis et super eis et circa ea facere que quilibet iudex ha
bens ordinariam iurisdictionem facere posset in quibus et super quibus pos
sit et teneatur procedere ac ea terminare et exequi summarie et de
plano sine strepitu et figura iudicii reiectis et quibuscunque exceptioni
bus patie preteritis minoris etatis doli non numerate pecunie et alijs
quibuscunque que ipsi rectori boni uiri arbitrio fuisse maliciose prode
torie seu caniole uiderentur pro quorum expeditione teneatur qualibet
obdormoda per se uel substitutum habere posset s. die iouis non festina
alias primo die sequenti non festino intercijs ad stationem ut supra ueni
re et stare usque ad horam debitam et si dicta die impediatu uenire
aut comode uenire non possit sequenti die non festino soleni eade hora
uenire et stare teneatur ut si donet aliquis uellit dicta aliquid petere uel
proponere coram eo possit et alijs diebus et horis uenire et stare ad
stationem predictam ac ius reddere. propropterea et in dictis causis seu
questionibus ut infra subicietur uel ex oblato libello seu petitione ali
quali coram ipso deo rectore et ubique aut facti narratione ex qua
sua quicquid concludatur in iudicio per notarium uniuersitatis uel
ita et scripta citetur et requiratur is qui conuenire uidetur sine for
ma supra traditam in statuto de iure et forma citationis si quidem
pro ea die qua rector uenire et stare ad stationem pro iure reddendo
teneatur. Quod compareat ad iudicium de iure citari facienti et si quis non
minore citatus compareat per se procuratorem aut alius legitime uenerit
pro eo. Rector pronuntiat personas legitimas et incontinenti respondere
et respondere teneatur talis citatus dicere petitioni simpliciter sine
aliquo temporis intervallo aut narratione affirmando uel negando conte
ta in dicta petitione seu libello aut narratione alias habeatur pro co
fessus et si confessus fuisset sponte iudicis ad petitionem partis peruen
it et teneatur de iure rector pro ipse et ad terminum uiginti dierum
debeat dare facere uel solui e uere contenta in dicta petitione seu li
bello aut facti narratione. Si aut talis citatus et conuentus personam
responderit seu affirmauerit respondendum contra in dicto libello seu
petitione aut narratione ea que petuntur uera esse tunc dictus rector
rector precipiat et precipere teneatur si presens fuit quod debeat solui
quantitatem pecunie aut restituere aut alia facere ut in petitione seu
libello continetur ad terminum uiginti dierum aut plus si partes fue
rint in concordia et de uoluntate processerit dicti actores. Si aut abiens

fuerit teneatur dictus rector precipi facere per fidelium quod ad terminum
quinti diei det soluat restituat uel tradat id quod in libello petitione seu
facti narratione continetur quo termino in quolibet casu predictorum elapso
si non soluit uel satisfecerit possit et debeat priuari et eo privato aqua
ra et alijs quibuscumque remedijs procedi ita quod omnino satisfaciatur debenti
Si uero negauit contenta in petitione libello seu facti narratione uera et or
dinetur dilatio actori seu parti eius sex diebus continuorum ad probandum de
iure suo et partis sue infra quam parte in citata et ubicumque possint uer
menta testium recipi. Et si quam petitionem exhibuerit actor quam exhibere
possit et ubicumque data copia parti si uoluit et interrogatoris si facta fuerit
infra dilationem competentem ipsam examinatis per rectorem nisi sit ali
cui partium suspectus quod si sic tunc rector una cum sapiente uniuersitatis de
beant testes cum notario et recipere et examinare diligenter et et ideo
fiat et obseruetur eodemo si pars conuentus aliquas probationes in dicta dila
tione uel alia eodem assignanda uoluerit hoc addito et expresse sta
tuto quod utraqque pars teneatur intra primos tres dies dicte prime dilationis
dato ad probandum teneatur pignora idonea deponere penes massarium seu
depositarium uniuersitatis predictae si ipsius copia haberi poterit alias penes bi
dellum generalem uniuersitatis qui fidelibus ea die uel sequenti designare
et tradere eidem massario seu depositario teneatur omnino. Recipiens aut
teneatur dicere et scribere super libro aut pignore sic deposito pignus
cuius est et pro qua questione et pro quantitate et sibi datum pro pigno
re sub pena ipsius libello cui designatum fuerit pignus predictum non face
ti seu non facienti pro qualibet uice quadraginta sol forte ipsius fore
eidem et continentati auferenda per dictum rectorem pena sibi illata si
negligens fuerit quique libri forte pro quolibet et qualibet uice. Denique
aut et tradant pignora ut supra ito modo uel reus conuentus de tanta
quantitate quanta est quantitas petita seu eorum seu esse iudicatur seu peti
tetur extimatio rei petite aut facti iniudicium deducti. Et ultra si petita
fuerit attribus libris et abinde supra usque ad uiginti det et dari de
beat pignus octo libri forte. Et abinde uero supra quaterque seu quanta
tus decem libri forte ultra quantitatem petitam seu extimationem rei petite
aut facti iniudicium deducti. Agens uero de dimidia quantitate de qua
fuit questio seu extimatio rei uel facti iniudicium deducti dare quod de
signare pignora teneatur ut supra. Et si quidem dicta pignora deposita non
fuerint ut supra si fuerit actor qui non deposuerit cadat ab omni iure
suo et reus conuentus absolui possit et arbeat operatione dicta aduersus
et a contentis in ea. Reus aut pignus non deponens ut supra pro offenso habe
atur et contra eum fieri possit sententia condemnatoria ac si legitime
probatum foret quod in libello petitione aut facti narratione deductum esset
dicta aut dilatio statuta actori ad probandum elapsa ordinetur dila
tio reo et parti eius qui petunt similis sex dierum ad probandum infra

que actori liceat probare intra seu infra quas dilaciones ordinatas q
libet ipsarum partium suas probationes tam per testes q per iura fa
cere teneatur. Verum quia contingere possit aliquo casu testem ab iura
allegari hoc multo fieri solet ut plurimum. Statuerunt qd si q p
testem allegaret quos asserere et se producere uelle an omnia iurare tenea
tur ad sancta dei euangelia tunc scripturis predicta uera esse et omni
calunie no hoc dicere quo casu possit dictus dominus rector dilacione pro
bationum tali alleganti suo arbitrio boni iuri ordinare dum tamen occasio
bus auditis no possit ordinare maiorem dilacione q uerus sit et si quo
type apparuit de calunia petentis dilacione predictam et cum h. dictus alle
gatus absentia no probauerit per testes predictos quod inter dictos qntus
tamen in eo fuerit pena tñ x librarum seu app. uniuersitati ipso facto iur at
qua si no soluerit amonitus puenitur aqua purat ore testium no pos
sit nisi dicta pena soluta. Tempus aut dictae dilacionis imminere qntus sta
tur ad causam terminandam minime computetur. Elapsis uo dilacionibus
prolationis publicetur processus et attestaciones testium et omnia et singula
in causa et super causa actitata et facta. Et teneatur dominus rector uel iura
rector consulere iurum peritum idoneum super dicta causa habita at assum
ptis et ipse testibus nec no deposito salario rectori uel uice rectori et no
tario. Rector statuatur terminus dictis partibus ad accipiendum copia pro
cessus ad opponendum et probandum et habere probat omnes suas oppo
siciones et exceptiones si quas proponere et allegare uoluerit sex diebus infra
quos terminus seu dilacione quilibet possit opponere qd sibi uidebitur
et probare coram notario uniuersitatis et absente rectore dum tamen reus
presens sit qñ sacramentum datur testibus uel legitime citetur s. reus ipse
p. causa at ipse dominus rector teneatur terminare absolueri uel condemnare
infra duorum mensium spacium adie qua couetus comparuerit et responde
re sub pena ipi domino rectori tante quantitate quanta fuit quantitas petita
seu estimatio rei uel facti perit pro dimidia uniuersitati et pro alia di
midia agenti app. et sub alijs penis i statuto contentis. Summa uo lata
possit ipse rector anteq discedat abanco post sententia lata expensas ta
xa et declarare secundum qd per rectorem et notarium uniuersitatis uel
substitutum eius taxatum fuerit seu declaratum q et locum habeat in quibusq
expensarum reficiendis suae uigore presentis statuti sui proxime precedentis ac cum
usuus statuti uniuersitatis predictae quia summa et insolue et in expensis cla
pulis demum uiginti diebus si condemnatus no soluit uel fecerit infra ad hos
uiginti dies id qd insententia continebitur possit et teneatur idem Be
dore exequi et executioni mandare quibuscuq remedijs et faciendo
pignus depositum ut s. obtinenti tradi pro ipsa quantitate pro qua fuerit
condemnatus i summa predicta et pro expensis per ipsum dominum rectorem taxatis
in quibus et pro quibus depositum teneatur p. ipse dominus rector et si
eius rectoris mandato pignus dedit et aut restituerit liberatus sit q et
intelligatur uictor at cum uicerit suum pignus habere possit q debuit

Et quia plerumque pro impedienda executione maliciose opponitur exceptio solutionis satisfactionis patri vel transactionis et contra veritatem. Statuerunt quod de solutione alicuius quantitatis vel rei debite iuxta alicuius sententie late secundum formam patris vel proxime precedentis statuti probari non possit nisi per publicum instrumentum vel scripturam cui fides exhiberi debeat. Et si in aliquo casu recipere debens excuset alterum predictorum facere possit is qui tenet id quod solvitur seu dare deberet deponere penes notarium universitatis aut bidellum qualem universitatis quo deposito facto continenti liberatus sit et esse intelligatur. Et si priuatus foret restitui debeat soluta tamen priuationis pena primo. Si vero citatus et requisitus iuris per se vel per alium non compareat prestato iuramento calunie per actorem pronuntietur iudicium in colloquio citatum ipsum contumace et tenentia expulso de bonis eius danda esse pro mensura quantitatis petite seu extinctionis rei vel facti petite ad petitionem dicti actoris etiam absente dicto tali citato. Et iterum citetur ipse conventus semel et si inuentus non fuerit quod veniat ad defendendum sententiam et si infra terminum ipse nec aliquis pro eo mandet rector tenentiam dari de bonis eius salvo iure omnium de quibus bonis per bidellum tenentia dari possit si reperiatur de quantitate petita et expensis legitime factis quod fuerint in dicta causa et eius occasione. Si autem retulerit bidellus se bona non reperire Rector expensas factas teneatur taxare et tunc priuatus talis conventus et per scholas publice priuatus denuntietur aqua priuationis restitui non possit nisi compareat et expensis parti aduerso restituitur per Rectorem taxatas quas deponere teneatur penes notarium universitatis Et pignus dederit iuris penes depositarium universitatis predictam aut bidello generali de pacendo mandatis domini rectoris et soluendo omnes condempnationes de eo fiendas et universitati solvere decem libras forte quo facto restitutus sit et esse intelligatur ipso facto. Et infra die qua rector sederit ad bancum pro iure reddendo comparere teneatur coram eo et respondere dictae petitioni simpliciter affirmantem vel negando contenta ipetitione absque aliqua dilatione vel termino quod alia procedatur iuris ac si ab initio comparuisset salvo quod alias pignus dari non teneatur. Pars vero actoris infra terminum ut supra pignus seu pignora pro sua parte deponere teneatur ad penam supradictam. Si vero bidellus de bonis tali conventu reperisse retulerit et tenentiam expulso de bonis dederit tunc curari debeat publice per ipsum bidellum per scholas per quas solutus est bidellus predictus cedulas legendas legere scolariis in scholis existentibus et etiam ante domum habitationis dicti conventus si habitare reperiret in civitate forte. Quod si est aliquis qui vult defendere dicta bona aut dictum conventum seu dicit vel sit iuris aliquid habere in dictis bonis coram ipso domino rectore infra tertiam diem debeat comparere et si aliquis infra dictum terminum compareat qui dicta bona vult defendere vel dicat se iuris in dictis bonis habere de quibus data est tenentia predicta audiat et iura utriusque partis tam actoris quam coparetis examinetur et secundum quod iuris fuerit terminetur. Si autem aliquis non comparuerit elapso termino statuatur parti actoris dilatio et absente et non citato ultimi

dicto cōtumace ad probā de iure suo et probationes recipiant et ad
iudicatio insolutu fieri possit actori de consilio in dicti sapientis. Sta
tuerit et qd fieri debet per eū in predictis circa predicta et quolibet pre
dictorū ualeant teneant et habeant s plenū robur et qd in predictis et
quolibet predictorū intelligant fore seruata omnia et singula iuris solē
nia seu alia que de iure requirunt. dūmō predicta fuerit seruata
et assententis promissionibus ipsius dñi Rectoris factis ut s nullo
modo possint appellari de nullitate dñi uel opponi aut in integritate testi
tutio postulari aut peti uel aliquid dñi uel fieri per qd impediat uel
impedi possit quo minus dicta sententia lata per dñm Rectorem
effectualiter mandet executioni. Item statuo ut q qualibet libra ex
dñis actor possit et debeat habere et percipere p dñm labore seu spor
tulis solidos duos in ferendi sñaz pro quantitate minoru tēu libi q ma
iori. Insuper statuatur cū uideat scolares in litigis permanē sed stu
dio uacare cōtinuo et intendere qd ab aliqua sententia per dñm Recto
re ferenda et per consiliarios et sapientē iuris sibi permissis appellari
nō possit nec in integritate testitio postulari aut aliq alius actus fieri
per que predicta uel aliqd predictorū faciens uideatur uelle de integritate
seu nullitate sñe cōqueri pena cuiuslibet contrasacientis et pro uice qlibz
uiginti libi ferit. Et nihilominus q contrasacient nō ualeat et sententiata
exequi possint et executioni mādā quibzcuq remedijs opportunis pās
aut predictorū aliquo nō obstante pro quorū executione possit recurrere
ad dñm uicariū dñi pñtis et eius auxilium et implorari pñte iure for
mā ipius collegijs scolariū attributam. Item si contingat aliquē scolare in
iure canonico uel civili litigare corā rectore sapientē consiliarijs uniu
sitis audire. Statuatur q nō audiat alius nisi fecerit licentiā da
ri et precipi alteri et per rectore suū sapienti uniuersitatis pñce ut ei q
representa et ei eius substitutus esset q in causa et questione decidenda
occideret faciendā pena ipi actori cū alit audienti decē libi ferit. Itē
qd nullus debeat uel auleat ducere aliquē advocatū uel procuratorē
uel aliam personā promouente pro eo nisi sit persona pñce uniuersitatis supōita
uel aliam personā promouente pro eo nisi sit persona pñce uniuersitatis supōita.

De nō seruando in questionibus inter scolares. *Statuatur.*
Ha societas ius obtinet fraternitatis et plenūq mē soros diuise
ariuntur questiones qua p oportet eos associare uicē. Statu
eunt q si cōtingerit aliquē sororū societati cōtraete renūciare et de do
mo seu hospitio cō in quo cū socijs habitabat uelle recedere allegari cau
sam legitimā contra soros uel aliquē eorū que boni iuri attenta pro
bationis difficultate probaret uel de ea fides fieret hoc idem liceat
et eo casu personē hospitij pro ata tū soluere te cat eius tñs quo
inhabitaſset et alij socij qui causam pñtissent pro toto residuo soluere
teneretur bona autē communia si qua eēt diuidant et diucl hanc
aut boni iuri arbitrio sū q quilibet pa te habeat seu extimatione cō
decentem. Si at aliq sororū sponte alsq causa legitima ut sup socie

tati veniunt et de domo seu hospicio recedere uellet integrā p sua
parte teneatur soluere pensionē. Et nihilominus cū sōno seu cū socijs ad
omē ipsorū interesse teneatur qd̄ interesse declaratur habita de eo fide bo
na autem cōia diuidantur ut s̄. inuentio aut̄ asuū predictorū liceat
recedenti de domo seu hospicio aut camera p̄d̄s absq̄ uoluntate reliq̄
sot̄orū remanētū aut maioris partis eorū pena ut etiam ipsi moranti
ad inhabitandū propter uolūtatem aliorū ut supra tū lib̄ for̄ uniuersita
ti applicanda. Statuentes insuper q̄ si alijs sot̄orū insimul in eadē domo
hospicio seu camera habitantibz male cū alijs se q̄ et ul̄ alios calūnia
ret uel molestaret indebitē q̄ facta fides mō rectori ip̄e rector teneat
opportunitis remedijs tale male se gerentē ul̄ calūniantem uel alios īqui
etante ut s̄ de domo expellere. Quo casu expulsus totius t̄p̄is pensionē
soluat et bona cōia diuidantur bona fide ita q̄ quilibet habeat su
am partem uel extimatio ē ut s̄ cū alternatim electio sit remanētis
aut remanētū in domo camera seu hospicio.

*De mō procedendi i q̄stionibz criminalibz cuiuscūq̄ generis per re
ctorem contra scolares et uniuersitates supra ut s̄ d̄.*

P Rectoria statuerūt et ordinauerūt qd̄ si cōt̄ gerit ad deus aue
rat aliquas lites discordias seu q̄stiones criminales seu crimi
num aut delictorū occasione oriū pp̄ scolares aliquos uniuersitatis aut uni
uersitati suppositos teneatur dñs rector et cōsiliarij pro posse lites p̄d̄s
sedare et pacificare quibz tales scolares parere et obedire teneantur in
predictis. et si sedari et tolli nō possent et si lites q̄stiones seu discordie
essent leues uel uerborū iniuriosorū uel simpli insultus sine armis p̄ et
q̄ ad equū sine diffamationis uel alterius iniurie uel offense realiter ul̄
personalis et civilis p̄ alium predictorū agi cōtinger̄ possit et teneat dñs
rector p̄ns et quilibz qui pro t̄p̄e fuit de p̄d̄is et super p̄d̄is cogno
scere ad petitionē eius qui se offē sū uel iniuriam asseret pro eadē et ter
minare ac executioni mandare in quibz et super quibz seruaz teneat for
mā statuti supra pōti de q̄stionibz civilibz q̄ntitatis cuiuscūq̄ et ualeat
hōda per eum. Nec nō omia et singula indito statuto deposita ip̄m repe
rita esse intelligant quatenus tamē adaptari possint. Possit insi per et ei
dem rectori liceat absolute inquirere de p̄d̄is et exprobatōem factis t̄is
super p̄uione q̄z repertis per inquisitionēz procedere et terminare ac cōlū
nare seu absolute possit sū fūmā statutorū forma et dictā cōlūnationē
uniuērsi applicari. Si uō lites q̄stiones uel cōt̄uēse predictorū alius deli
cti seu maleficij fuisse dice eant teneatur ip̄e dñs rector delinquentē pri
uare et pecuniarie cōdinare suo arbitrio auctoritate facti qualitate et per
sonarū conditione et ab utraq̄ parte si expedi et plenarie fide habita
delicto per testes aparte s̄ officij producendos aut per ip̄m rectorē ex
officio per inquisitionē acceptos quā eidem facē licet uel p̄ utrosq̄ aq̄
p̄uacione priuatus nō possit restitui p̄pet̄o nisi de uoluntate et ob
su offēsi uel eius heredum de quibz appareat publicū instrumentū scriptū

manu notarij uniuersitatis aut alterius notarij si fiat ex ciuitate
uel districtu si autem ex uniuersitate et eius depositario uice et nomi-
ne dictae uniuersitatis recipienti soluit penam et condonationem p[re]sentem ubi
aut alijs alijs de uniuersitate aut uniuersitati obediens seu suppositus
offendit seu offendisse dicitur ipse persona uel bonis aliquibus de dicta uniuersitate
aut aliam personam teneatur deus rector et consiliarij ac ipsa uni-
ue[rsitas] ad offensus seu qui offensus dicitur etur requisitione eadem p[ro]bere
auxiliu[m] consiliarij et fauorem coram illis d. d. n. o. ciuitatis forme
factu[m] exponere. Equidem et postulando q[uo]d adiustantia et executione in
stare p[ro]cedatur et q[uo]d nec potas aut sui iudices sunt quicunq[ue] alius offi-
cialis possit se ipse aut intramittere aliquo iudicio p[ro]cedere nisi soli
d. d. n. o. n[on] dux ferre. Et teneatur d[omi]n[u]s rector si eadem et consiliarij
aut maior pars eor[um] iussu fuerit expedire offensus asonari uel asonari fa-
cere t[ame]n p[ro] mutatu[m] forme q[uo]d ipalatis eiusdem cu aliquibus scolarijs
honestis quos uoluit qui teneat p[ar]tem rectoris et consiliarij i p[ar]tis
sunt pena p[ro] eos imponenda qui scolares cu ipso uel eius parti possit et
teneant in palatio et alibi ipsius negotia solite promouere et nihilominus
eius possit ipse rector ex suo officio contra offendente p[ro]cedere et ad per-
petuam p[ri]uatione[m] ipsius et bonor[um] eius et ab omni honore et comodo
uniuersitatis aqua p[er]petuo restitui n[on] possit sine consensu et uoluntate
ipsius offensi uel eius heredum de qua consistet p[er] istum t[er]m[in]u[m] ut s[ic] et soluit
uniuersitati depositario penam i p[ri]uatione contenta possit et quilibet p[ri]ua-
tus ut s[ic] restitui penam uel condonatione[m] soluta ut supra et si e[ss]et offensus
consensu uel inuicem post lapsum iniquitatis si offensus aut ei heres
n[on] esset iniquitate nec comitatu uel districtu forrauen[s]i. et ip[s]i d[omi]no
rectori et consiliarij aut duob[us] partib[us] ip[s]or[um] uideret et alias n[on]. Et si
et offensus fuit tanta q[uo]d deus auentat ut reus ueretur puniendus
in aliqua m[em]bro uel persona n[un]c in tali casu p[re]dictus reus n[on] possit
torqueri nec ip[s]e persona puniri siue c[on]tra ip[s]u[m] p[ro]cedi nisi semp[er] p[ar]te et con-
sentiente d[omi]no rectore ubi aut offensus n[on] esset tanta q[uo]d offendens debet
puniri pena personali uel alius m[em]bra debeat c[on]tra ip[s]u[m] offendere
p[ro]cedere secundum formam p[ar]tis statuti

De pena producentiu falsos testes R[ati]o Statutum 32

Item statuunt q[uo]d si alius litigantiu coram d. rectore i aliqua
causa scienter produxit aliquem testem falsu[m] aut ei dicto fal-
so scienter uteretur et hoc constet d. rectori si q[uo]dam actor fuerit cadat
a iure suo si aut reus p[ro] confesso et danato habeat de hijs que petebant
ab ipso et nihilominus penam quilibet ip[s]or[um] inadat uiginti libr[arum] fore quas
penas si quis p[ar]tes solue neglexerit p[ri]uetur aqua p[ri]uatione resti-
tui n[on] possit nisi dicta pena p[ri]us soluta et d[omi]n[u]s rector c[on]tra p[ro]-
dictos et quilibet eor[um] teneatur p[ro]cedere sub pena uiginti libr[arum] fore
audiatur aut quilibet accusans seu de iurans et si i secreto teneri uo-
luit alique p[re]dictor[um] et docens de crimine habeat tertia[m] parte[m] c[on]da-

nationis reliquis duabz p[ar]tibz it[er] rector[em] et uniu[er]sitate p[er] diu[er]sionibz.

De sequestrationibz fiendis de bonis scolariu[m] fugientiu[m] R[ector] Stat[utum] 33
Quoniam plerumq[ue] aliquos scolares fugientes uelle red-
dere p[ro] aliqua debita que eos aliqu[an]do contingit habere pacto sta-
tuitur q[uod] si contingat decetero aliquem scolarem d[omi]ni fugientem uelle red-
dere et allegari et dicatur coram d[omi]no rectore per aliquem qui se d[icit] t[er]-
minatore ipsius prestitio sacramento p[ri]us alio allegato et dicente q[uod] pre-
dicta uera sint et q[uod] om[ni]o calumiose no[n] p[oss]it fieri sequestratio[n]e q[uod]
om[ni]a bona predicti scolaris possint et debeant sequestrari p[er] bidellum
generalem i[n] uniu[er]sitate ex parte d[omi]ni rectoris ad petitione[m] talis aff[er]tis
se creditore[m] et d[omi]ni rectoris penes aliquam idoneam personam q[uod] dicta bona
custodire et saluare debeat donec sequestratio reuocetur sub p[re]iudicio i[n]tercepto
d[omi]ni rectoris c[on]tenta et credatur tali bidello sequestranti si retulerit se
re sequestrata[m] tradidisse sequestro an eam perire cu[m] uideret seu d[omi]ni
sequestranti co[n]fessu[m] fuisse penes se habere et p[re]iudicium. Et si bidellus
facta fuit commissio predicta retulerit se no[n] recipere de bonis mobilib[us]
de quibz possit sequestrare tunc rector qui pro t[em]p[or]e fuit .s. factus ali-
quali fide de fuga sua excessu que sibi bonu[m] i[n] arbitrio fassus u-
ideatur et prestitio sacramento ut s[ic] licentia possit dari tali assensu
se creditorem q[uod] possit facere talem fugientem detinere. Et si detectus
fuit et satisfecerit de iudicio sibi et iudicato soluto relaxetur et
aliter no[n] cuilibz rectori pena q[uod] p[re]dicta no[n] obferunt c[on]tra sol[um] p[er] q[uod]libz iur[em].

De scriptoribz lib[er] rectoris emendandis R[ector] Stat[utum] 34

Item statuerunt q[uod] scolares uniu[er]sitis si contra scriptores
ul[tra] miniatore[m] aut correctores agere uoluerint teneantur eos
conuocare coram d[omi]no rectore et q[uod] ipsi scriptores correctores et minia-
tores teneant et debeant eo a eo r[ati]onare. Et si dicti scriptores correcto-
res ul[tra] miniatore[m] audientia dicti rectoris aut ipsi rectoris q[uod]
ipse rector qui pro t[em]p[or]e fuit teneat talem scriptorem correctorem ul[tra] mini-
atorem p[ri]uare et condempnare in tribz libris ad petitione[m] scolaris aq[ui]
p[ri]uatione restitui no[n] possit nisi soluit dictam p[re]iudicia[m] et co[n]fessu[m]
habuit ab eo q[uod] cu[m] p[ri]uari fecisset. Quod teneat Rector. Inque quod

Quoniam doctores artium no[n] sint i[n] collegio doctoru[m] medicine. Stat[utum] 35
Item turpe et no[n] co[n]sonu[m] rationi sit q[uod] doctores artium sit i[n]
collegio medicoru[m] si sumpt[us] et p[re]iudicium sint doctores artium et
uniu[er]sitate ad exaltandu[m] promouendos i[n] medicina. Statuitur q[uod] d[omi]n[us] re-
ctor una cu[m] sapiente et consiliariis et doctoribz legatibz debeat ire
ad d[omi]n[u]m ciuitatis ul[tra] ad illu[m] ad que[m] spectat hoc officiu[m] et supplicare
q[uod] fiat sp[eci]alis promissio q[uod] nullus no[n] doctoratus i[n] medicina possit
t[er]m[in]e exaltari aliu[m] promouendi i[n] medicina nec facere uisus ali-
cui sciantino aliu[m] promouendi i[n] medicina. et et q[uod] nullus no[n] co-
uocatus i[n] scia[m] in qua aliq[ui]s uult promoueri possit et i[n] collegio
doctoru[m] exaltantur i[n] illa scientia cu[m] nullus possit esse uisus i[n]

dox eorū que nō nouit sub pena certū sol. fecit dñs rector si nō
iurū infra menses post publicatione statutorū ad pñā pñā a lū
qd si scius hic et ex nūc Statutū ut qd nullus scola is p omniū
audeat soluere alicui aliquā qñtitate pecunie pro examine publico
uel privato qui sit de aliquo collegio extra formā pñā sub pñā

Qd quilibet doctor teneatur solvere scolares i sua m. R. Stat. 36

Item Statutū ut pro honore scola is conuerti qd quilibet doctor
collegij in medicina uel a tibi teneat solvere scolares conuerti
quomodo et rediendo ad episcopatu sub pena qñq sol. fñ p o
quolibet et p o quolibet uice nisi iusta causa sub esset que facit
prohibet et quolibet possit agere et denuntiare et in eadem tene
atur et idem intelligatur in quolibet scolari studentem in medicina uel
a tibi. *De inchoatione studij et alijs festiuitatib. celebrandis R. Stat. 37.*

Ad utilitati scolariū feruore studere uolentū. Statuerūt et or
dinauerūt qd singlis annis studij debeat inchoare immediate
post festum sancti lucie adeo qd super prolongatione principij studij
fuerit actor et consiliarius nullatenus habeat pñem. Nec super
hoc ad petitionē alicuius doctoris uel alius persone possit mo aliquo
dissuasi et per ueritate Adiacentes qd legimus si ordinare qz
no de iure unū festum solu i ebdomoda faciant nisi esset festū solē
ne uel alia festa solennia faciant i die iuris nec ad pñes alicui
tā in faciat nisi iusta causa subesset. Statuerūt q ipse carnis p
ui sunt uentōs incipiendo a pñia die iouis in carnis pñis uel
sue usqz per tota die pñā quadagesimē. Item pro festiuitate resurre
ctionis festari incipiat die dñico oliuaz et postea incipiat die lune legi
onis post octauā dñi pasce resurrexionis. Item qd unusqz do
ctor in pñis festare pro festiuitatib. nativitate teneat usqz ad iugli
am sancti dñi sub pena cuiuslibet corascenti si fuit scolaris xx sol.
fñ. et si fuit doctor uel rector q q lib. fñ. Et hoc prohibendo pa
suis uel faciendo aliquē actum per qui ipse doctor legē ordina
re sub dicta pñā et qd studij debeant conuulsi in fine mensis uel
sub quolibet añi hoc addito qd in kal mensis may quilibet añi festent sex
dies pro portionib. sumendis more solito. *Qd quilibet anno fiat solum
unus sermo in principio studij R. Statutum 38.*

Item Statutū ut pro honore universitatis et consuetudine seruanda qd
quolibet añi in pñe pro studij i scia medicine et e tñ fiat in
mo in ecclesia sancti georgij s. i episcopatu circa festū sancti lucie in so
mon quilibet doctor actu legens seu eo uio legere intendens inter esse de
beat sub pena xx sol. fñ. pro quolibet et quolibet uice nisi iusta causa
et rationabilis esset excusatus. et qd sermo hic i debeat per doctore aut
scolarem idoneum facultatis medicine ad hoc electum per rectore supie
tem et consiliarios pena cuiuslibet causanti amissionis lecture nisi iuxta
et legitima causa subesset q p maiore pñem consiliarioz rectoris q sapiens ager

In matricula scholarum medicorum et artium ac juris quolibet anno

facienda. P^{ca}. Statutum. 39.

Item cum hoc sit quod multi scolares sint comorantes sive q tanq
forenses ad foruz seculare trahunt et plerūq; carcerantur nec
beneficio scholarū gaudere possint quia nomina eorū nō sūt cōscripta in
matricula scholarum et hoc cōtingit plerūq; magis ignoratū q; scia
de idcirco ne predicta cōtingat volentes obviare pro posse. Sta
tuerūt qd dñs Rector et cōsiliarij cū sapiente teneant et debent de
mense nouēbris quolibz anno facere precipi per scolas et nūria e qd omēs
qui intendūt esse inferiariensi studio pro toto anno ul' pro parte anni et
in scia artium et medicine studere tā cives q; forenses teneant dare in
scriptis notario uniuersitatis ul' bidello eiusdem eorū nomina et cognomina
qui notarius uel bidellus teneatur dicta nomina in scriptis redigere
distincte ponendo per se diuisam quālibet nationē teneatur et ipse nota
rius matricula quālibz intitulare ito nō. In quibz nōie annū anno dñi
ponendo millesimum et indictionē que erit pro eo anno quo scribit et si
bi matriculam cōtingeret Et postea scribat et dicat hoc est matricula
quālis studij medicorum et artium ciuitatis forauie ut statum suū p sta
tuta facta et fienda dicta uniuersitatis et obediē dñō rectori et p is mili
tatis et honestis per me .f. notariū subscriptū ac ipius uniuersitatis notari
um tempore rectoris talis ponendo et nom rectoris qui tūc ipis rector quo
libro facto teneat et d. rector facit et dat et mandauit p scolas et omēs
et singli nouitij et omēs alij qui nō intrauerūt uniuersitatem rectoris
obediē rectori pnti et q pōt ipis fuit ac se uare statuta uniuersitatis facta
et fienda et alia faciendū que tenent ex forma statutorū uniuersitatis et
qd alij nouitij qui post dictam denūtiatiōem sūt p scolas artium uenerūt ad
ciuitate forauie pro studendo idē ciuitate in scia medicine et artium teneant
infra octo dies uenire et et in a c et ea facere que cōtingunt sub statu
to proposito sub R^{ca} de eo qui uenit ut nouitij ad studendu. Item
aut quilibz qui matriculatus fuit solue sol qm for quā quatuor ann
uo sit et appiant alius nō notario p omē matricula sua et si p quālibz se
solutione pp mopia et hoc in auit ad dicta solutione existerit et in matricula
tracula conscribi debeat et gaudeat bñficio scholarū hōit solutiōe et dñe
rit et qd quicūq; scolaris dñe uniuersitatis cognouit aliquē nouitij ul' alij
quē alius qui nō uirauit ut dictū est teneatur faciat in matricula ipius
nūria rectori aut notario ul' bidello uniuersitatis qui rector teneat
ipm copelle ad uirandū prestandū ut in statutis plinius cōtinet et si q
uizare cōtempserit cōtra ipos ipse rector habeat plēnū arbitriū statuta
quo nō obstantes ipenis expendant et nō modis in iudis et i eis iponē
et exigendis. Statuerūt in uer et firmare ut qd nullus possit et auct
at se facit ponē uel conscribi in alia natione q; i a q sit ita qd si f. ponē
ponē in aliqua natione q; sit cadat ipenis tōm liri for et quilibz poss
accusare et denūtiare Et habent t. i. p. a. t. e. d. e. n. u. t. et alior tene

atur contra predictos inquirere et cōdenātos cōdenare sub eadem pena
in d. c. rectori i. super al. probandū qd aliquis sit scolaris et de uniuersi-
tate p. d. c. de ipm iuratiū sū qd tenetur ex forma statutorū dēc uniu-
uersitatis sufficiat proba per matriculam p. d. c. in qua des. ipm rep-
re. et per et agnomie eius uel per scriptū a similibz ex dicta matricu-
la de ipius nōie et cognō nunc p. notariū uniuersitatis p. d. c.

De loco ubi debent esse scōle et de scolariū recuperandis. B. Sta. 40.

Statuerūt qd aliquis doctos legens in medicina nō possit habere
seu possit in scōlis suas alibi qm loco et cōtinentia hactenus co-
muni et cōtractas de la. auerūt fore i. s. m. to. dominico rōis
nec alibi posita esse scōle aliquē i. s. i. a. supradicta. Adiciētes qd
i. s. m. to. de pecunia quā doctos ubi erit et an. r. h. o. u. o. r. o. s. i. t.
et singulis nris faciat scōlis reparari et fenestras scolariū panes li-
nris cōditi prout uisū fuit melius expedire. Item statuerūt qd ali-
quis scolaris qd nō audierit f. r. e. uel alibi duobz i. s. i. medicina nō au-
deat uel possit scōle i. p. m. is b. a. c. h. i. s. aliquis scolaris pena q. q. libi
f. r. e. uel qd si sit p. d. c. i. a. p. s. o. n. a. u. l. h. i. n. t. a. t. i. s. qd nō teneatur et
quibz possit accusari et dēnt a. e. et habere t. e. n. t. a. p. a. t. e. cōdenatōis
et i. n. t. a. t. a. t. e. n. t. a. t. i. o. n. e. et i. s. t. u. d. i. u. l. e. g. a. t. i. o. n. e. o. m. n. i. a. n. o. i. p. m. o. s. t. u. d. i. u.

Qd nullus possit legere nisi sit cōuētuatus. B. Statutum. 41.

Nec p. o. h. o. m. e. studij ac studentū ciuitatis f. r. e. Statuerūt qd
nullus possit legere in ciuitate f. r. e. in aliqua s. i. a. nec ordinari
i. n. o. d. i. n. a. t. i. o. n. e. n. i. s. i. f. u. i. t. cōuētuatus uel substitutus ab aliq. doctore
ex. r. e. f. a. s. i. p. t. i. m. a. u. t. s. s. u. b. p. a. d. e. r. e. s. i. b. f. r. e. et cōditi p. r. o. p. a. t. i. a.
t. u. q. u. i. b. z. s. c. o. l. a. r. i. s. q. u. i. s. u. b. p. o. i. t. a. u. e. r. t. s. a. l. i. o. qd legentis i. h. u. m. a. n. i. t. a.
t. e. uel r. e. c. t. o. r. i. c. a. nō teneantur ad predicta.

De pignoris dandis per doctores ipsoquo studio. B. Sta. 42.

Item statuerūt qd quilibet doctor lege uolens t. i. i. n. s. i. a. m. o. l. i.
t. u. e. q. d. a. t. u. i. p. m. o. s. t. u. d. i. u. i. n. f. r. a. o. c. t. o. d. i. e. s. q. u. i. b. e. t. a. n. o. d. a. r. t. a.
d. e. e. t. d. e. s. i. g. n. a. t. e. d. e. s. i. g. n. a. t. i. o. n. e. q. u. i. p. o. i. p. i. e. f. u. i. t. uel b. i. d. e. l. l. o. u. r. a.
u. e. l. i. t. a. t. i. o. n. e. p. i. g. n. o. r. a. u. a. l. o. i. s. e. t. e. x. t. i. m. a. t. i. o. n. i. s. d. e. c. l. i. b. r. i. f. r. e. a. d. i. m. i. n. u. s. d. e.
o. b. l. i. g. a. n. d. o. d. u. o. r. e. c. t. o. r. i. e. t. i. p. i. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. e. t. d. e. s. e. r. u. a. n. d. o. s. t. a. t. u. t. a. s.
f. a. c. t. a. e. t. f. i. e. n. d. a. e. t. d. e. q. u. e. s. t. i. o. n. i. b. z. d. i. s. p. u. t. a. d. i. s. e. t. r. e. c. m. p. a. d. i. s. e. t. a. d. s. t. a.
t. i. o. n. e. p. a. n. e. d. i. s. e. t. a. l. i. y. o. m. n. i. b. z. o. b. s. e. r. u. a. n. d. i. s. e. t. a. d. i. m. p. l. e. n. d. i. s. q. u. i. cōt. i. n. e. n. t.
i. n. d. i. c. t. i. s. s. i. c. i. t. a. t. i. s. f. i. d. i. s. e. t. f. i. e. n. d. i. s. R. e. c. t. o. r. s. e. u. b. i. d. e. l. l. u. s. c. u. i. d. a. t. a. e. t.
d. e. s. i. g. n. a. t. a. f. u. e. r. o. d. i. c. t. a. p. i. g. n. o. r. a. i. n. s. t. a. t. e. r. t. i. a. d. i. e. m. p. o. s. t. q. d. i. p. a. d. e. s. i. g. n. a.
t. a. f. u. e. r. u. n. t. i. p. a. t. r. a. d. e. r. e. e. t. d. e. s. i. g. n. a. t. e. t. e. n. e. a. t. d. e. p. o. s. i. t. i. o. n. e. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. Et e. a.
q. u. i. d. e. p. o. s. i. t. a. r. i. u. s. e. a. r. e. c. i. p. e. r. e. t. e. n. e. a. t. u. i. c. e. e. t. n. o. i. e. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s. Et e. a.
c. u. s. t. o. d. i. r. e. e. t. s. a. l. u. a. r. e. u. s. q. u. a. d. f. i. n. e. s. t. u. d. i. u. i. i. n. s. i. n. e. a. u. t. s. t. u. d. i. u. p. d. i. c. t. u. s. R. e.
c. t. o. r. q. u. i. p. r. o. i. p. i. e. f. u. i. t. t. e. n. e. a. t. i. n. q. u. i. r. e. m. o. d. i. s. o. m. n. i. b. z. q. u. i. b. z. p. o. t. e. r. u. n. t. e. t. s. t. a.
t. u. t. i. o. n. e. d. i. c. t. i. nō a. t. t. e. n. t. o. cōt. r. a. d. i. c. t. o. s. d. o. c. t. o. r. e. s. e. t. e. t. q. u. e. l. i. b. e. t. e. o. r. z. s. i. m.
a. l. i. q. u. o. cōt. r. a. f. a. c. i. s. s. e. t. s. e. u. a. l. i. q. d. o. m. i. s. i. s. s. e. t. d. e. h. y. s. q. u. e. o. i. s. i. c. o. h. e. b. u. n. t. Et s. i.
q. u. e. m. i. n. u. e. n. e. r. i. t. cōt. r. a. f. a. c. i. s. s. e. a. u. t. p. d. i. c. t. a. nō s. e. r. u. a. s. s. e. p. u. n. i. t. e. t. cōd. e. n. a. t. i. p. m.

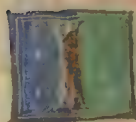
possit et debeat s^m formā statutorū uniuersitatis predictē ac penas q^d
incurrisset exigere et nō possint nec ualeant dicta pignora ad uoluntatem
ip^orum restituī. Et si aliq^s doct^orum pignora induc^ta dare neglexerit et de
signa e pauper^o omⁿi honore et cōmodo uniuersitatis et penā ip^o fidei
iudat de re lib^{er} f^{aci} aqua p^{er} m^ult^ore restitui nō possit nisi d^{ic}ta pe
na soluta nec ea soluta nisi de uoluntate doct^oris et mai^oris partis u
niu^{er}sitatis nec possit qui sic se p^{er} m^ult^ore p^{ro}uit eligi ul^l p^{ro} u^{er}so ma
iores cond^{ic}ti ad aliqd^o salariū, et si electus fuit ex n^uo talen^l electio
nē fore nullam declarauerūt et electio ex eo nullū uis acquirit, qui
quidē omⁿia et singula teneat rē et p^{ro}p^{ri}as et qui p^{ro} u^{er}so fuit abster
ua et et absterua f^{aci} sub pena de re lib^{er} f^{aci} e^odem per sindi
cos infra hui^o omⁿia a se et illa saluo semper statuto q^d loquit^{ur} de pi
gnorib^{us} dandis per doct^ores qui ad salariū eliguntur.

[illegible]

Litem statuimus in q. quilibet promouendus in medicina q. in ali
qua liberalium artium inret uno rectori nuzq. contra uniuersitatem
predictam uelto uel facto pat. e. in in auxilium uel cosiliu p. t. u. u. m.
et si contingeret cu. remane. fore. qd. obstat. lra. et t. e. p. d. et qui pro
pre fuit in lra. et honestis et secun. b. statuta uniuersitatis in uel
facta et ficienda et per ipm. uniuersitate facta et motata. Item ad ma
iore c. t. t. u. d. i. o. p. u. d. e. in q. notu. uniuersit. al. n. s. b. s. u. t. t. u. s. t. e. n. t. q. l. e.
bent. i. n. e. s. a. u. e. i. q. p. u. b. l. i. c. e. d. e. u. t. r. u. q. f. i. a. f. u. i. t. f. e. c. i. t. e. t. f. a. c. i. t. u. m. a. n. t. i. u. m.
q. l. e. t. p. p. r. o. m. o. u. e. n. d. u. s. s. o. n. p. u. b. l. i. c. a. n. t. a. z. Et de hoc. a. n. t. o. f. a. c. i. t. u. s. p. u. b. l. i.
c. u. z. i. n. s. t. a. u. i. t. e. t. i. p. m. r. e. c. i. p. i. t. u. e. i. l. l. i. b. r. o. a. l. t. e. r. i. u. s. i. p. i. u. s. n. o. t. a. t. u. m.

[illegible]

non habet sed ab eo an habenda per rectore infra terminum diem. qua si
non a se habet deus non potest tunc ipse eandem penam incurat sibi an se
nam in hoc mundo sicut per se habet. Statuimus itaque ut quilibet docto
r disputare non debeat nisi habet scilicet in se sub pena predicta. Item quod nullus
debeat per litteras disputare nisi ante se an pro pio ad se.

*Statuimus quod in singulis disputacionibus primo arguat et postea
sola res respondeat et si non si uoluerit. Ita quod de quacumque na*

tione arguat unus solus hoc ordinem sequatur quod primus arguens sit
de natione occurrentis que pro tempore fuit deinde lombardorum natio postquam na
tio occurrentis et sic illi unus per ordinem in conspectu quo fuerit de quacumque na
tione arguens a quacumque alia natio est in defectu suppleat aliam arbitrio
iudicis et sit pro tempore et quod solus ad unam questionem in prima sequi
quod si quis arguens non possit si fuerit a quo arguat or uolentes a quacumque sal
uo quod nullus solus possit arguere nisi ille qui arguit audiat in uno
anno hoc ut ante aduersus illa sententia in qua arguit. Et quod nullus so
lus possit respondere ad aliquam questionem generalem nisi ad illam quodlibet
sub aliquo doctorum hoc et nisi respondens audiat in dicta sententia in qua re
spondet in uno anno aduersus duos annos. Et saluo in casu in quo non
esset nisi unus solus de natione aliqua et ille nescit quod tunc potest
arguere. Item qui presens est semper habeat cedula in qua habe
at qui vias arguit et clamet talis arguat de tali natione. talis
non possit arguere. Et postquam arguit potest quod cor possit arguere in us
a viis solus de natione illa et si esset unus. Statuimus insuper quod
etiam non possit de eadem sententia in unum ordinem in unum sententiam ad illam
sub pena ipsa etiam arguat solus pro quodlibet et qualibet. Item
quod nullus solus possit ultra quod ad duas ultimas questiones qua
res et unus quodlibet in uno anno pro pena nullius doctorum qui dederit tunc
solus de quacumque natione arguat solus pro quodlibet vice et quilibet
eandem doctorum. Et quod potest solus arguere et arguat doctorum actu in
tres sententias statim. Ad hoc quod in hoc sententia illa prima argu
at et sit pro tempore procedat sub pena a quo arguat solus pro quodlibet vice
Item quod si quis arguat quodlibet opponens possit per quodlibet duas rationes ult
imas et non duas ultimas et non ultra et quod si quis disputat et sic
claret doctorum solus esse et tunc debet in se pacifice et quiete et
non aliter in se pro parte opponentis vel respondentis nisi contra
viam illam sententiam in unum ordinem solus pro quodlibet cor et quodlibet in
eo. Sed eo quod predicta non in illa sententia hoc loco in dicta disputata. Item
quod de quacumque tres habet sententias solus in quibus datur disputata
pro doctorum in unum ordinem ultra et non possit solus aliam sententiam nisi
non sententiam per a quilibet solus qui se proposuit in dictis sententiis et
solus in unum ordinem datur dictas sententias et per a bi. Illo quando
etiam non sit in prima sententia solus fore. Et ad euentum predictorum et tunc

universitas aut alios loco ipsius pro se tractat: hoc statum legi et pu-
blicare semel i medicina. s. phisica semel i philosophia et semel i legibus q. s.
mel i astrologia in solis i quatuor indoles et sola es si non aliter et depu-
tationis causa pena sol se ipse toto ad unum statum affineri
one tractat: quilibet vero qui pro ipse fuit pena nullius rectori deoz
sol se pro qualibet uno qua intelligens fuit ipse observandis et obfua-
tandis. Tre clatu et q. s. q. debent iudicari. Treces 1. s. s. s. s. s.

Item statuatur pro honore scolasticorum conuentuum si quis quilibet doctor collegij teneatur se a se scolasticis conuentibus et adueniens ad sanctum et qui sub pena quicquid sol fuerit pro quolibet et qualibet vice nisi ista causa subisset que satisfactorie uallet et quilibet potest iurare et denuntiare et incedere et teneatur et quod dicitur de doctoribus collegij item de quolibet alio legatum legatum a uel auctore et de quolibet scolasticis in decem et octidena diebus.

notarius predicti scribere teneat ut retulit s. d. fidelis i. quod si in
no ad hoc deputatus et habeat^{et} hanc et debeat pro solis p. e. l. a. m. n. b.
sol. unū fore. pena bidello qui solis proclamationes facere p. s. si
ipōs eidem notario nō contulerit pro quolibet unū sol. p. q. f. e. et p. i. d.
opōt. ac si nō fecisset proclamationē p. solis cui scriptis plena fides ad
hibeat. cū contingat scolares uelentes recedere nullo bullarū suarū
Statuerunt qd nullus domellus, cello is ul alia persona audeat ul q.
sumat aliqd. neq. de aliqua bulla bulla la ul sigillo r. m. s. p. n. s. po
nendo sub aliqua l. a. pena nullus qui aliqd. p. o. r. s. s. ut p. m. l. a.
m. g. n. t. i. s. l. f. e. i. c. u. l. i. b. e. t. c. e. d. o. i. q. u. i. a. l. i. q. d. p. o. r. s. s. u. t. p. i. e. m. l. a.
g. i. n. t. a. s. o. l. f. e. i. t. Item p. c. u. e. s. et al. s. q. u. i. nō s. u. t. t. r. a. n. s. i. t. e. s. s. u. p. p. o. s. i. t.
quib. interdū contingit scolares esse debitores. Statuerunt q. q. q.
scolaris ul doctor uel q. s. de uniuersitate nra recedere uoluerit t. a. h. o. m. s.
suis fieri faciat per t. i. d. s. d. i. s. i. n. p. o. c. l. a. m. a. n. p. r. o. t. u. b. i. t. a. t. i. o. n. e. s. i.
notificando ad discessū et claspō termino possint hanc cōfessionē

Quod scolares nō uideantur doctores nō uideantur nō quideantur b. m. s. p. n. s.
uniuersitatis Rubrica Statutorum. 46.

Item Statuerunt qd aliquis solaris cuiusq. facultatis aut quis
alius ut solaris se tenens nō possit nec ualeat tunc b. m. s. p. n. s.
aliquo seu comodo uniuersitatis p. d. e. seu statuti s. q. u. i. s. i. n. t. p. u. i. u. s. i. t. a.
tōm rētorē ipsius aut statuta d. e. e. uniuersitatis nisi sit solaris in ead.
qui inuauit seruare statuta uniuersitatis et obedire c. e. d. o. i. i. l. i. c. i. t. i. s. et
honestis ut s. Decernentes insuper qd alijs doctor seu p. o. f. f. e. s. s. o. r. a. l. i.
cuius alius scie q. s. medicine ul artū nō possit pro a. u. g. u. e. l. c. o. t. a.
aliquē pro u. i. e. a. d. u. o. c. a. t. e. ul soluta r. p. a. l. a. m. ul s. o. c. i. e. t. e. n. i. s. i. n. r. a. t. u. s.
sunt seruare statuta et obedire rētorē ut s. s. a. l. u. o. qd inuauit seu cau
sis litib. seu questionib. suis ul suorū licet ee a l. i. b. e. r. i. s. ul p. r. o. p. r. i. a. t. e.
possit pena cuiuslibet aduocati procurator solutā et p. r. o. q. u. i. b. e. t. u. i.
r. e. s. o. l. q. u. a. d. r. a. g. i. n. t. a. f. e. i. t. q. u. a. p. e. n. a. s. o. l. u. e. t. t. e. n. e. a. t. u. r. q. u. i. b. e. t. c. o. t. a.
ciens infra t. r. i. c. i. a. m. d. i. m. p. o. s. t. q. d. i. d. e. a. n. p. e. n. a. i. n. u. e. n. i. t. s. u. b. p. e. n. a. p. u. a.
t. i. o. n. i. s. a. q. u. a. p. r. i. u. a. t. i. o. n. e. r. e. s. t. i. t. u. i. nō possit nisi d. i. d. e. a. p. e. n. a. s. o. l. u. t. a. Et
quilibet possit accusare et denunciare et habere mediā t. a. t. i. o. n. e. s. o. l. e. p. a. n. o.
ris et rētorē quilibet qui p. r. o. t. p. e. f. u. i. t. p. o. s. s. i. t. et t. e. n. e. a. t. p. r. o. t. e. u. l.
p. a. t. i. e. n. t. e. c. u. i. u. s. q. u. i. et delinquētes cōdēna. e. s. u. b. p. e. n. a. c. e. n. t. u. s. o. l. f. e. i. t. p. r.
sindicis eidem rētorē cōfessionē t. i. f. i. e. s. u. i. o. f. f. i. c. i. j.

De lectura et ordine librorū legendorum. R. p. Statutum. 47.
Item Statuerunt cū utile et necessarium sit seruandū sup. lectura li
broz salubriter promouēz. Et de cetero in lecturā et sup. lectu
ra librorū legendorū de cetero tā in medijs a. q. s. i. p. h. a. et a. s. t. e. d. o. c. i. a.
talis r. d. o. s. e. u. i. e. t. qd s. i. m. r. e. s. a. s. e. p. t. i. m. o. u. i. b. h. r. e. a. d. i. n. g. i. n. t. q. p. i. n. o. s.
s. p. r. o. x. i. e. f. u. t. u. r. o. s. i. n. c. o. r. a. n. d. o. et r. e. s. a. s. e. p. t. i. o. r. d. i. n. e. p. r. i. n. o. i. n. p. h. i. l. o. s. o. f. i. a.
l. e. c. t. u. r. e. t. o. t. u. s. l. i. b. e. r. d. e. a. n. i. m. a. e. x. c. e. p. t. i. s. e. r. r. o. r. i. b. p. r. i. m. i. l. i. b. r. i. q. u. a. l. e. c. t. o.
l. e. g. i. t. l. i. b. e. r. d. e. g. e. n. e. r. a. t. i. o. n. e. et c. o. r. u. p. t. i. o. n. e. c. o. r. d. i. n. a. t. i. o. l. e. g. a. t. u. r. s. i. c. p. b. i.

scilicet. in secundo anno legatur ordinarie liber de celo et mundo quo lecto
legatur liber methaphysice ordinarie legatur liber de anima. quo lecto le-
gatur de generatione. In tertio sequenti anno. primo legatur ordinarie
liber philosophice exordium legatur liber de celo et mundo quo lecto le-
gatur liber methaphysice. In medicina ipso anno primo legatur liber taxu
pro secunda lectione in medicina primo legatur liber pronosticorum. In nonis
primo legatur primus auctor excepta anothomia et exceptis ca-
pitulis de naturis temporis seu de fen et excepta tria fen precepta cap-
itula de ratione et quod comeditur et bibitur. In secundo non sequenti anno pro
prima lectione de mane in medicina primo legatur liber affusorum et ex-
cepta tria fen particula pro secunda lectione de mane primo legatur secun-
dus auctor auctor in nonis legatur liber taxu. In tertio sequenti anno
primo legatur pro prima lectione de mane liber primus auctor ex-
ceptis anothomia et cetera utis. pro secunda lectione legatur quatuor fen
primus auctor. In astrologia primo anno legatur algorismi de minutis
et minutis quibus lectis legatur primus geometrie euclidis cum coniecto
et ceteris. quo lecto legatur tabule alfonsi cum coniectis quibus lectis le-
gatur thetica planetarum. In secundo anno primo legatur tractatus de specula
quo lecto legatur secundus Geo. euclidis quo lecto legatur canones sup
tabulis de lunariis quibus lectis legatur tractatus astrolabii morghale. In
tercio anno primo legatur albrabitus quo lecto legatur conilogum pro
lomei cum coniecto bali. quo lecto legatur tertius geometrie quo lecto
legatur tractatus quadrantis. In quarto anno primo legatur quadrupar-
titus totus quo lecto legatur dictio tertia albrabitus. Dictis autem co-
pletis et copulatis dictis libris in dicto termino fiat conuulsi et rede-
atur ad lectionem primam anni. postea ad lectionem secundam anni et sic per
ordine. Pro lectione autem practice medicine ordinarie infra se pro mo-
procedat ut videtur in primo anno legatur nonus albrabitus et fen de sto
motico fen de maturo corotus tertium annum ne solus illo anno legatur.
Extraordinarie vero legatur prima fen quarti et secunda et fen decande
Pro secundo anno legatur ordinarie prima fen quarti et secunda et fen
de. Geo. dinarum vero legatur nonus albrabitus quo lecto legatur
fen de homocorot fen secunda de mutis siue totus auctor. Reliqui
vero fen legantur pro secunda lectione vel ordinarie prout rectori et
consiliariis visum fuerit. Item statuunt quod doctores deputati ad le-
gendam logicam primo legere debeant ordinarie pro prima lectione
logicam priorem quam in ta sentant consequentias si ceteri quibus lectis legatur
de sensu composito et aliis huiusmodi. pro secunda lectione legatur autem uete-
rem totam. pro tertia vero lectione legatur liber posteriorum. Extraordinarie
vero legentis pro prima lectione legatur debuerit obligat omnes studii
quibus lectis legatur regulas heritice. pro secunda lectione legatur de
brii topica aristotelis vel pro tertia uel ceteris si in quod pro maiori
parte scolarem dictas lectiones audire uoluerint uisum fuerit. Sta-

etiam in lege vel de iure vel de facto in eis debet fieri a logica lege
debeat pro priis a lege vel de facto in eis debet fieri a logica lege
lectione propria rationis a lege vel de facto in eis debet fieri a logica lege
etiam de iure vel de facto in eis debet fieri a logica lege

Item statuerunt et firmanus ut quod omnes et singuli doctores nunc
ante philosophie et logice et ethice seu aliarum artium legentes seu
intendentes de more aut in ore uel alia quacumque hora teneant et
debeant iurare deo recto et tunc pro tempore si sunt seruare omnia et sin
gula precepta statuta et alia huiusmodi per iuramentum et obediencia
etiam in litteris et honoris et sacramenti teneant quilibet rector pro
curare prestari debere et si quis contra precepta dictorum docto
res infra quinquaginta dies ab initio sui officij uel i principio studij sub
pena decem librarum fore ipsorum rectorum et tantummodo doctorum non
iuranti quia pena soluitur et datur quilibet doctor si quis contra iuri
derit infra decem dies postea cum iuramento et si non soluit infra de
ditum terminum peruenit in excommunicationem et intelligat peruenit
aqua purificationis cessare non possit nisi soluit dictam penam nec possit
ad aliquid salarium episcopi si se per ipsum in iuramento et salarium suum per
ipsos reformatores usque ad duos annos tunc per ipsos reformatores alij et si
exigerentur ipso iure electio sit nulla et eadem modo intelligat de quilibet
scolari

Item statuerunt quod quilibet rector qui pro tempore fuerit possit te
neatur et debeat infra quinquaginta dies postquam fuerit iuratus omnes
et singulas suas alias seu suis predecessoribus latas qui iuramento exequi
et executioni mandare iuxta posse et ipsorum rectorum potestatem et suam iurisdictionem
et iurisdictionem aliorum officialis eius si se auxilio sub pena ceteri si
beati si fuerit appropinquata pro dimittenda parte cuius iurisdictionem et pro di
mitione uniuersitatis et nihilominus teneatur ad iuramentum per se ipsum

Quoniam ad industriam et utilitatem scholarum spectat et pertinet
facere anothomiam Statuerunt quod per ipsos curatores seculares
etiam ad acquisitionem et dationem et assignationem anothomiarum
suis singulis annis unum corpus hominis et quia philosophia et ethice ut
rux et rumores imperitiam suam quibusdam ex parte fuerit quibus
anothomia fieri debeat Statuerunt etiam quod si aliquis
doctor aut scolarius aut quicunque alius non auctor nec possit sibi ac
qui et aliquod corpus mortuum pro se auctoritate fieri auctoritate pro
lice a phabre a domino etiam qui pro tempore fuerit qui quicunque
etiam rector et debeat mandando iuxta iuramentum et iurisdictionem
qualitatem et ordinem obseruare cum dicta littera per ipsos fuerit. Item
quod aliquis non possit interficere et aliquam anothomiam aut auctoritatem

quingenta personarum et quod aliquis non possit uideri aliquam anothomiam nisi sit solus p[ro]p[ri]e uel n[on] solum est predicti scolares p[ro]p[ri]e uel medicine ad p[re]dictum numerum non abundant tunc possint scolares logice interesse d[ic]to anothomie quousq[ue] ad predictum numerum ascendatur. Item statuerunt q[uo]d fiant expense aut que ipso d[ic]tis occurrunt sive p[ro] p[re]dictis fiende p[ro] rata communiter inter scolares facientes uel e[ss]e soluentur. Quas expensas duo scolares facientes medicine uel p[ro]p[ri]e p[er] r[ati]onem aut c[on]suetudinem electi qui anothomia sit non teneant facere teneant p[ro]p[ri]e tan en accepto iuramento q[uo]d expensas necessarias fiant bona fide et sine fraude p[ro] d[ic]tis aut expensis faciendis. Statuerunt q[uo]d quicunq[ue] solaris uolens p[re]dictam anothomiam intrare debeant deponere p[ro]p[ri]e p[ro] uno d[ic]to apud aromatharium sive alium p[re]dictum. Modum prout rectori usum fuerit qui aromatharium teneat iuxta anothomiarum requisit omnes dare pecuniam ceram et alia necessaria p[ro] d[ic]ta anothomia faciendis. Statuerunt it[er]um q[uo]d d[ic]ta anothomias stent ad si d[ic]tum de expensis facis quousq[ue] solum electio pertineat ad eos qui p[re]dictam anothomiam interfuerint. Intelligant aut[em] s[ic] et os h[ab]ere. Doctores aut[em] legentes medicine a ueni[re] possunt nihil soluende. Et teneantur uenire ad requisitum rectoris. Et sicut rector interesse possit cu[m] uno solum absq[ue] ulla solutione. Item statuerunt q[uo]d c[on]pleta anothomia quousq[ue] instrumenta pertinentia remanserint ad uniuersitatem deponantur apud aromatharium de quib[us] d[ic]t[um] positarius notam faciat in libro uniuersitatis. Item statuerunt q[uo]d ex p[er]sonis p[re]dictis emanantur cerei duarum librarum quousq[ue] unus habere d[ic]tis et aliorum qui p[ro] t[em]p[or]e faciat alium habeat doctor legens et decedat ars anothomiarum. Item statuerunt q[uo]d c[on]pleta anothomia doctores et scolares qui interfuerint teneant associare corpus anothomiarum ad sepulchrum a u[el] a d[ic]to r[ati]one expensarum qui anothomiam interfuerint.

Quod doctor electus ad solam in astrologia det uindicta gratis solum laudibus et alijs uniuersitati si p[ro]p[ri]e d[ic]ta statuerunt.
Item statuerunt q[uo]d electus et firmari t[er]m[in]e q[uo]d doctor electus uel eligendus ad salariu[m] eligendus in astrologia teneatur dare idem gratis scolari d[ic]to uniuersitatis infra s[ic] unum mensem postq[uam] fuerit publicata et et singularem iudicium anni i[n] scriptis p[er]uenire ad statuta rotarum p[er] a cuilibet i[n] quolibet p[re]dictorum ca[us]arum unum solidum uel f[er]re.

mo Signore

[illegible][illegible]

Al. r. Guarinus x Feb^{1^{us}} M. T

Ego hunc librum scripsi in ...
... ex suo originali et manto ...
... quod nunc est in ...

grossi et gabella magnae plateis comis & ad p^{re}sent
ut patet i dicta supp^{re}

1872
The following is a list of the names of the persons who have been
admitted to the membership of the Society since the last meeting.
The names are given in alphabetical order of their surnames.
The names of the persons who have been admitted to the membership
of the Society since the last meeting are given in alphabetical order
of their surnames.

The names of the persons who have been admitted to the membership
of the Society since the last meeting are given in alphabetical order
of their surnames.

From the ... of ...

#25232/203

